

Erfarenhetsexpertis i referensstödgruppen

Voimapiiri

Fördelar och utmaningar med att fungera som
erfarenhetsexpert

Mikaela Andersson, Wilma Eskola

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Sociala området
Identifikationsnummer:	17749, 17547
Författare:	Mikaela Andersson, Wilma Eskola
Arbetets namn:	Erfarenhetsexpertis i referensstödgruppen Voimapiiri Fördelar och utmaningar med att fungera som erfarenhets- expert
Handledare (Arcada):	Arla Cederberg
Uppdragsgivare:	Borgå stad
<p>Syftet med detta examensarbete är att belysa erfarenhetsexperternas erfarenheter av att handleda referensstödgruppen Voimapiiri. Vi fokuserar oss på vilka fördelar och utmaningar det finns med att fungera som erfarenhetsexpert. Voimapiiri är Borgå barnskydds öppenvårds referensstödgrupp för föräldrar till barn som är klienter inom barnskyddet och uppdragsgivaren för arbetet är Borgå stad. Studien genomfördes med hjälp av fokuserad parintervju och resultatet analyserades med innehållsanalys. Frågeställningarna är: Vilka fördelar finns det med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri? och vilka utmaningar finns det med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri? Två erfarenhetsexperter som handleder Voimapiiri grupper tillsammans intervjuades. Resultatet jämfördes med den teoretiska referensramen och tidigare forskningen som användes i arbetet. Den teoretiska referensramen behandlar socialpedagogik som utgångspunkt, empowerment, socialpedagogiska grupper och erfarenhetsexpertis. Resultatet visar att fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri är gruppdynamiken de skapar tillsammans i gruppen och att erfarenhetsexperterna får se förändringen i gruppdeltagarna. Resultatet visar att andra fördelar är att erfarenhetsexperterna upplever arbetet som intressant och givande och att erfarenhetsexperterna med hjälp av Voimapiiri gruppen kan fortsätta bearbeta saker i det egna livet. Utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri är enligt resultatet ett etiskt dilemma då gruppdeltagarna är i kontakt utanför gruppträffarna och handledning av gruppen då gruppdeltagarna fastnar vid en tanke eller någon i gruppen talar för mycket. Resultatet visar att rekryteringen av gruppdeltagare och Voimapiiri-verksamhetens framtid också är utmaningar. Resultatet kan användas som stöd för att utveckla Voimapiiri-verksamheten att bli en mer bestående del av Borgå stads service inom social- och familjetjänster. Andra kommuner som funderar på att ta i bruk Voimapiiri-verksamheten kan ha nytta av att läsa praktiska erfarenheter genom arbetet. De kommuner som har liknande referensstödgrupper som Voimapiiri kan ha nytta av att läsa om hur det är att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri och jämföra och utföra liknande studier om deras egna verksamhet. Eftersom detta resultat visar många fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert kan det uppmuntra andra att utbilda sig till erfarenhetsexperter och så kan även andra än de som arbetar eller deltar i Voimapiiri se hur viktigt arbete erfarenhetsexperterna gör.</p>	
Nyckelord:	Voimapiiri, erfarenhetsexpert, referensstöd, barnskydd, öppenvård, fördelar, utmaningar, Borgå stad.
Sidantal:	53
Språk:	svenska
Datum för godkännande:	13.11.2017

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	17749, 17547
Author:	Mikaela Andersson, Wilma Eskola
Title:	Peer mentorship in peer support group Voimapiiri Advantages and challenges with functioning as a peer mentor
Supervisor (Arcada):	Arla Cederberg
Commissioned by:	Porvoo city
<p>The aim of this study is to find out peer mentors experiences about advantages and challenges with functioning as a peer mentor in peer support group Voimapiiri. Voimapiiri is a peer support group for parents of child welfare clients within open child welfare in the city of Porvoo. Commissioner for this study is the city of Porvoo and the study was conducted using a focus group interview and the result was analyzed with content analysis. The research questions are: What are the advantages of functioning as a peer mentor in peer support group Voimapiiri? What are the challenges of functioning as a peer mentor in peer support group Voimapiiri? We interviewed two peer mentors that have mentored Voimapiiri groups together. The results of the focus group interview have been compared with theory and research on the same subject. The theory in our study contains social pedagogy, empowerment, social pedagogical groups and peer mentorship. Our result shows that advantages with functioning as a peer mentor in peer support group Voimapiiri is the group dynamics that the group has created together, that the peer mentors see how the participants of the group have changed, that the work as a peer mentor is experienced as rewarding and interesting. The peer mentors have also gotten to work on their own life process. Our result shows that the challenges with functioning as a peer mentor in peer support group Voimapiiri is the ethical dilemma of participants being in contact outside the group meetings, guiding of the group participants when someone talks all the time or the participants get stuck with their thoughts, recruitment of participants and the future of the group. Our result can be used as support for development of Voimapiiri to become a more permanent part of the service in the city of Porvoo. Other towns and cities that have considered to have similar groups in their service or already have can benefit from reading practical experiences of Voimapiiri. Since our result shows many advantages with functioning as a peer mentor, it can encourage other people to become peer mentors.</p>	
Keywords:	Voimapiiri, peer mentor, peer support, child welfare, open child welfare, advantages, challenges, City of Porvoo
Number of pages:	53
Language:	Swedish
Date of acceptance:	13.11.2017

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	17749, 17547
Tekijä:	Mikaela Andersson, Wilma Eskola
Työn nimi:	Kokemusasiantuntijuus vertaistukiryhmä Voimapiirissä Kokemusasiantuntijana toimimisen hyviä puolia ja haasteita
Työn ohjaaja (Arcada):	Arla Cederberg
Toimeksiantaja:	Porvoon kaupunki
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää mitä kokemuksia vertaistukiryhmä Voimapiirin kokemusasiantuntijoilla on ryhmän ohjaamisesta. Tutkimus keskittyy kokemusasiantuntijana toimimisen hyviin puoliin ja haasteisiin. Voimapiiri on Porvoon lastensuojelun avohuollon palvelu lastensuojelusiakkaiden vanhemmille. Opinnäytetyö on Porvoon kaupungin tilaustyö. Tutkimus toteutettiin fokusoidun parihaastattelun avulla, jonka jälkeen sisältö analysoitiin sisällönanalyysillä. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat: Mitkä ovat kokemusasiantuntijana vertaistukiryhmä Voimapiirissä toimimisen hyvät puolet? Mitkä ovat kokemusasiantuntijana vertaistukiryhmä Voimapiirissä toimimisen haasteet? Tutkimusta varten haastateltiin kahta kokemusasiantuntijaa, jotka ovat ohjanneet Voimapiiriryhmiä yhdessä. Haastattelumateriaalia verrattiin opinnäytetyön teoriaan sekä aikaisempaan tutkimustietoon kokemusasiantuntijuudesta ja vertaistuksesta. Opinnäytetyön teoriaosuus käsittelee sosiaalipedagogiikkaa, voimaantumisteoriaa, sosiaalipedagogisia ryhmiä ja kokemusasiantuntijuutta. Tutkimusten tulosten mukaan kokemusasiantuntijana vertaistukiryhmä Voimapiirissä toimimisessa on monia hyviä puolia. Voimapiirin yhdessä luoma matka, jonka aikana ryhmään osallistujat ovat tukeneet toinen toisiaan ja huomanneet muutoksen toisissaan on toiminnan ryhmädynaaminen hyvä puoli. Hyvänä puolena koettiin myös kokemusasiantuntijoiden monipuoliset kokemukset, he ovat kokeneet työn antoisana ja mielenkiintoisena ja he ovat saaneet jatkaa omat elämänsä työstämistä ohjattaessaan Voimapiiriryhmiä. Tutkimuksemme tulosten mukaan kokemusasiantuntijana Voimapiirissä toimimisessa on myös haasteita. Yhtenä haasteena on eettinen kysymys ryhmään osallistuvien yhteydenotoissa ryhmätapaamisten ulkopuolella. Haasteena on myös ryhmän ohjaaminen niin, etteivät ryhmään osallistuvat toista ryhmätapaamisissa samoja asioita. Toinen haaste ryhmän ohjaamisessa on osallistujat, jotka puhuvat liikaa tai liian vähän. Ryhmän osallistujien rekrytointi sekä vertaistukiryhmä Voimapiirin tulevaisuus ovat myös tutkimusten tulosten mukaan haasteita. Tuloksia voidaan hyödyntää, kun Voimapiiri-toimintaa kehitetään pysyvämmäksi osaksi Porvoon kaupungin sosiaali- ja perhepalveluja. Kunnat, jotka ovat harkinneet Voimapiiri-toiminnan käyttöönottoa tai joilla on samankaltaista toimintaa voivat hyödyntää käytännön kokemuksista vertaistukiryhmä Voimapiiristä. Tutkimuksen tulosten mukaan kokemusasiantuntijana Voimapiirissä toimimisessa on monia hyviä puolia, joten se voi kannustaa ihmisiä hakeutumaan kokemusasiantuntijoiksi.</p>	
Avainsanat:	Voimapiiri, kokemusasiantuntija, vertaistuki, lastensuojelu, avohuolto, hyvät puolet, haasteet, Porvoon kaupunki
Sivumäärä:	53
Kieli:	ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	13.11.2017

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
1.1	Syfte och frågeställningar.....	7
1.2	Avgränsning.....	7
2	Rererensstöd och barnskyddet	8
2.1	Bakgrund	8
2.2	Erfarenhetsexperternas erfarenheter	10
2.3	Deltagande föräldrarnas erfarenheter	12
2.4	Sammanfattning	15
3	Teoretisk referensram	16
3.1	Socialpedagogiken som utgångspunkt	16
3.2	Empowerment	17
3.3	Socialpedagogiska grupper.....	19
3.4	Erfarenhetsexpertis	24
4	Metodik.....	27
4.1	Voimapiiri.....	27
4.2	Fokuserad parintervju.....	28
4.3	Innehållsanalys.....	29
4.4	Etiska aspekter.....	31
5	Resultatredovisning	32
5.1	Fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri.....	32
5.2	Utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri.....	35
6	Analys av resultat.....	39
6.1	Fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert.....	39
6.2	Utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert	41
7	Diskussion av resultat och metod	43
7.1	Resultatdiskussion	43
7.2	Metoddiskussion.....	45
	Källor	46
	Bilagor	49

1 INLEDNING

Då barnets hälsa och välbefinnande äventyras träder barnskyddet in för att skydda barnet. I Finland har öppenvårds stödåtgärder fått en större roll och de ses som primära åtgärder före omhändertagning eller brådskande placering av barnet. Trots att inkomstnivån i Finland har blivit bättre så har barnfamiljers fattigdom ökat nästan tredubbel sedan 1995. Familjerna som är barnskyddsklienter lider ofta av mental ohälsa, missbruk, utmattning och svårigheter med uppfostringsfrågor. Många barn och unga lider också av mental ohälsa och missbruk. Samtidigt som antalet barn som blivit omhändertagna och brådskande placerade har varit nästan lika sedan år 1991, har antalet barn som får öppenvårds stödåtgärder nästan fördubblats. Föräldrarna kan känna sig väldigt ensamma och utan stöd efter att deras barn har blivit placerad eller när barnskyddet är involverade i deras liv och då kan referensstöd fungera som en serviceform för att stärka föräldrarnas resurser. (Heino et al. 2016, Voikukka, Gissler 2016)

Borgå stad är uppdragsgivaren till vårt examensarbete. Studien handlar om Voimapiiri som är Borgå barnskydds öppenvårds referensstödgrupp för föräldrar till barn som är klienter inom barnskyddet. Vi fokuserar på erfarenhetsexperternas erfarenheter av att handleda gruppen. För att göra det tydligare använder vi i vårt arbete ordet deltagare istället för föräldrar då vi hänvisar till barnskyddsklienternas föräldrar eftersom erfarenhetsexperterna är också föräldrar, men ses mera som handledare än som deltagare i Voimapiiri.

Vi blev intresserade av att studera referensstödgruppen Voimapiiri eftersom vi anser att det är en användbar serviceform som är uppskattad av klienter. Referensstöd definieras som ett ömsesidigt utbyte av erfarenheter. Förutsättningen för referensstöd är att människorna har en likadan livssituation och har en vilja att byta erfarenheter och stöda varandra. Professionellt stöd och referensstöd är två olika saker men de kan komplettera och stöda varandra i en förändringsprocess. Referensstöd ger en upplevelse till indivi-

den att hen inte är ensam med sitt problem och som bäst leder detta till en känsla av empowerment. (THL, 2015)

Vi har båda valt att inrikta oss på barn och familjer inom vår utbildning och ansåg att detta uppdrag var intressant. Genom en fokuserad parintervju och innehållsanalys har vi fått fram fördelarna och utmaningarna med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syfte med detta examensarbete är att belysa erfarenhetsexperternas erfarenheter av att handleda referensstödgruppen Voimapiiri. Vi fokuserar oss på vilka fördelar och utmaningar det finns med att fungera som erfarenhetsexpert.

Våra frågeställningar är:

Vilka fördelar finns det i att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri?

Vilka utmaningar finns det i att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri?

1.2 Avgränsning

Vårt examensarbete är avgränsat till att studera referensstödgruppen Voimapiiri och vi koncentrerar på erfarenhetsexperternas upplevelser av att handleda gruppen. Vi kunde också ha intervjuat föräldrarna som deltar i barnskyddets öppenvårds referensstödgrupp Voimapiiri eller socialarbetarna som ansvarar för rekryteringen av gruppdeltagare till gruppen. Vi valde att studera erfarenhetsexperterna och därför har vi avgränsat bort deltagande föräldrarna och socialarbetarna.

2 RERERENSSTÖD OCH BARNSKYDDET

I detta kapitel redogör vi för barnskyddets öppenvård och Borgå service inom hälsa och välfärd vilka är bakgrunden för vårt arbete. Vi redogör också för tidigare forskningen gällande referensstöd som en serviceform inom barnskyddet och speciellt hur rollen som erfarenhetsexpert kan påverka erfarenhetsexperternas egna liv.

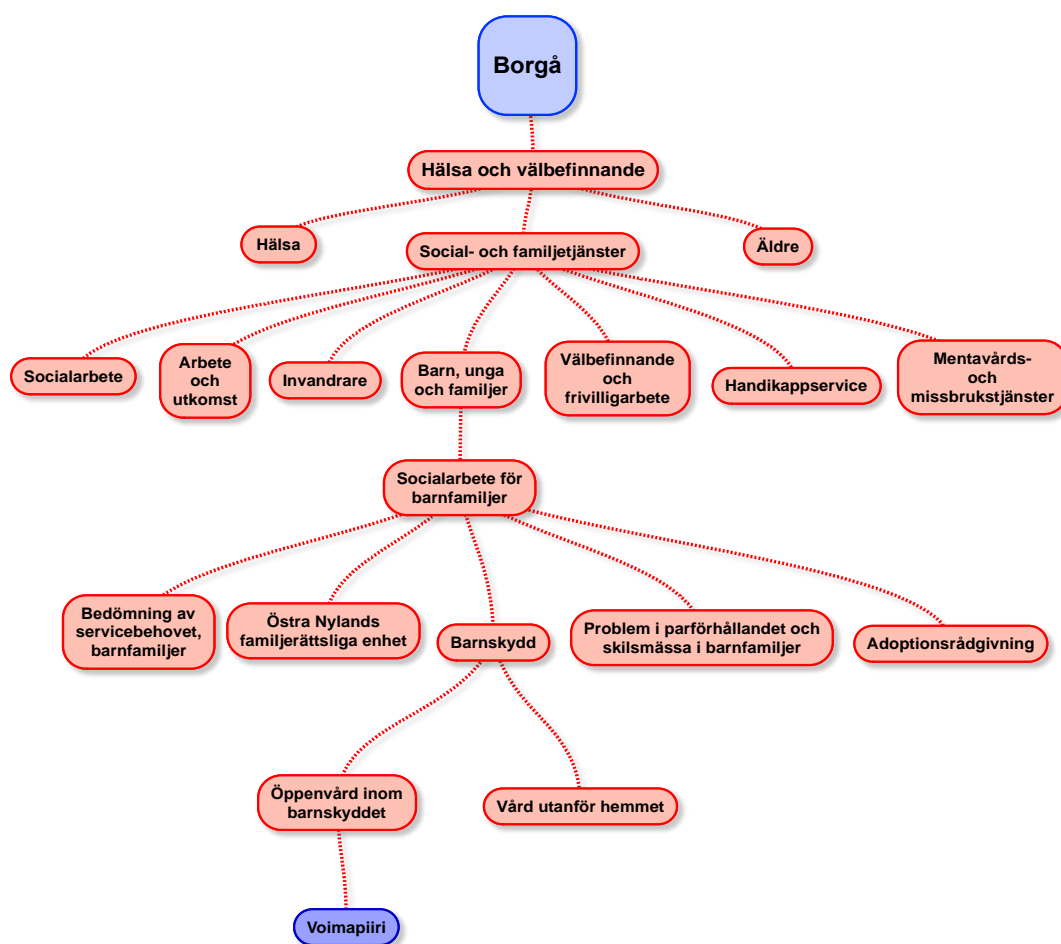
2.1 Bakgrund

Barnskyddets öppenvård

Största delen av barnskyddsklienterna år 2015 var klienter inom barnskyddets öppenvård och det omfattar 73 872 barn och unga (THL 2016). Öppenvården inom barnskyddet har som mål att förstärka föräldrarnas eller vårdnadshavarnas förmåga att ta hand om sina barn samt trygga barns uppväxtmiljö och utveckling (THL 2015). Öppenvårdens stödåtgärder ses som primära åtgärder och enligt 4§ i barnskyddslagen skall man i första hand erbjuda öppenvårdens tjänster till familjer om inte barnets bästa kräver annat. Olika stödåtgärder som öppenvården inom barnskyddet kan erbjuda enligt 36§ i barnskyddslagen är stöd för utredningen av barnets och familjens problemsituation, ekonomiskt stöd för till exempel hobbyn eller skolgången, vård- och terapiserie, intensifierat familjearbete, familjerehabilitering samt andra tjänster som kan stöda barnet och familjen. Andra stödåtgärder som till exempel stödperson, stödfamilj, eller referensstöd kan också vara en del av stödåtgärder, men de är stadgade i socialvårdslagen. (THL 2015, Barnskyddslag kap7§36)

Borgå service inom hälsa och välbefinnande

I figuren nedan vill vi visa var referensstöddgruppen Voimapiiri hör inom Borgå service. Figuren klargör att Voimapiiri är en del av Borgås social- och familjetjänster och är en stödåtgärd inom Borgå barnskydds öppenvård. Borgå har inom social- och familjetjänsterna olika tjänster för socialarbete, arbete och utkomst, invandrare, välbefinnande och frivilligarbete, handikappservice, mentalvårds- och missbrukstjänster och tjänster för barn, unga och familjer. Under barn unga och familjer hör olika mer specifika tjänster och barnskyddet är en av dem. Barnskyddet är delad i två; vård utom hemmet och öppenvårdstjänster där Voimapiiri hör till.

Figur 1. Borgå stad servicekarta inom hälsa och välbefinnande (Källa: Borgå stad)

2.2 Erfarenhetsexperternas erfarenheter

Artikeln *From parent to "peer facilitator": a qualitative study of peer-led parenting programme* är en forskning från England och är skriven 2014 av Crispin Day, Daniel Michelson och Stacey Thomson. Syftet med forskningen var att undersöka hur föräldrar som fungerar som erfarenhetsexperter upplever att det är att stöda andra föräldrar som är i en liknande situation som de själv varit i. Målgruppen för undersökningen var *Empowering parents* som stöder föräldrar. Som metod användes semistrukturerade intervjuer med 14 erfarenhetsexperter. (Day et al. 2014)

Resultaten lyfter fram hur erfarenhetsexperternas egenskaper, speciellt entusiasm, öppenhet, kapaciteten att reflektera, bestämdhet och deras status i lokala samfundet som erfarenhetsexperter avgör hur lyckat programmet är. Dessa egenskaper hos erfarenhetsexperterna ger möjligheter till dem att komma över personliga utmaningar och stress, utveckla deras kunskaper och skapa effektiva klientrelationer. Erfarenhetsexperterna förklarade att rollen som erfarenhetsexpert hade stor effekt på deras egna personliga liv. Erfarenhetsexperterna upplevde att hjälpa andra föräldrar var emotionellt givande. Erfarenhetsexperterna kände också att de hade åstadkommit någonting när de såg förändringen i deltagarna och ansåg att det var viktigt att skapa en autentisk och ödmjuk hjälprelation där de som erfarenhetsexperter inte kom in som "experter" utan att de alla kan lära från varandra. Erfarenhetsexperterna uppskattade att de hade liknande erfarenheter av föräldraskap och andra sociala förhållanden med deltagarna i gruppen. Erfarenhetsexperterna märkte också positiva förändringar i deras egna familjeliv, självsäkerhet och sociala status. Arbetet upplevdes också utmanande bland annat eftersom många familjer levde i svåra och utmanande familjeförhållanden. Erfarenhetsexperterna ansåg att det fanns en risk att gränsen mellan vän och handledare blev diffus om de var i kontakt utanför gruppträffarna. Erfarenhetsexperterna tog upp olika praktiska saker i att handleda en grupp och de professionellas arbete bakom referensstödet som avgörande faktorer för att arbetet är effektivt. (Day et al. 2014)

Artikeln "I am the face of success: peer mentors in child welfare" är skriven i USA år 2010 av Elizabeth Anthony, Jill D. Berrick, Ed Cohen och Elizabeth W. Young. USA:s barnskydd har haft svårigheter med att skapa låg tröskel service för föräldrar med barn som är barnskyddsklienter. För att skänka tröskeln har de skapat ett program där föräldrar som har lyckats att återförenas med sina barn som blivit omhändertagna fungerar som erfarenhetsexperter. Syftet med undersökningen var att ta reda på hur detta program fungerar för både deltagande föräldrarna och erfarenhetsexperterna. Som metod användes fokusgruppintervjuer med 25 föräldrar. Sex erfarenhetsexperter intervjuades skilt för att få fram även deras erfarenheter av programmet. (Anthony et al. 2011)

Resultaten som Anthony et al. (2011) fick visade att deltagarna i programmet respekterade och uppskattade erfarenhetsexperterna mycket och såg dem som rollmodeller. Erfarenhetsexperterna i sin tur upplevde att de lärde sig nya strategier för sitt eget föräldraskap och fick självförtroende genom sitt arbete. Erfarenhetsexperterna framförde att deras egen personliga utveckling gick framåt då de fungerade som erfarenhetsexpert. Resultatet visar att referensstödsgrupper kan ha lika mycket positiv inverkan hos erfarenhetsexperterna som hos deltagarna. Det var gynnsamt för erfarenhetsexperterna att spegla deras gemensamma erfarenheter med deltagarna. De upplevde också att det är oerhört givande att få vara en del av deltagarnas förändringsprocesser och att det gör deras egna liv rikare. Erfarenhetsexperterna visade enorm tacksamhet över de möjligheterna de hade blivit erbjudna och kände djup tillfredsställelse med deras arbete.

Forskningen "Peer support workers in health – a qualitative metasynthesis of their experiences" är skriven i England 2015 av Ibrahim Abubakar, Jennifer R. MacLellan, Helen Stagg och Julian Surey. Undersökningens syfte var att ta reda på hur rollen som erfarenhetsexpert påverkar själva erfarenhetsexperterna.

Resultaten visar att erfarenhetsexperterna upplevde arbetet som terapeutiskt och ansvaret fick dem att känna sig unika och stolta över sina kunskaper. De kände sin roll som nödvändig eftersom de kunde normalisera klienternas känsla av stigma när de hade själv upplevt samma sak. Erfarenhetsexperterna upplevde arbetet positivt och värt att anstränga sig för. En del av arbetet i gruppen innebär att genom egna erfarenheter av att

bruka tjänster och erbjuda dem, så kan erfarenhetsexperterna bilda jämlika relationer mellan dem själva och deltagarna. Erfarenhetsexperterna lärde att se deras egna livshistoria som en positiv upplevelse och att de genom sina erfarenheter nu kan hjälpa andra. Erfarenhetsexperterna kunde också acceptera sig själva bättre och förstå den egna livsprocessen. (Abubakar et al. 2015)

Exempel på utmaningar var till exempel motivationsbrist hos erfarenhetsexperterna på grund av att de inte kände att klienterna var positivt engagerade. Om klienterna inte visste vad erfarenhetsexperternas roll var så kunde de ha svårigheter med att relatera till varandras erfarenheter. Om erfarenhetsexperterna inte klarade av att dela med sig sin historia och arbeta enligt en terapeutisk modell av praxis så behövde de stöd och hjälp med att dra gränser. Övergången från rollen som någon som använder tjänster till erfarenhetsexpert beskrevs som utmanande, särskilt när det gäller att dra gränsen mellan att vara erfarenhetsexpert och vän. (Abubakar et al. 2015)

2.3 Deltagande föräldrarnas erfarenheter

Artikeln "Peer Mentoring in Child Welfare: A Motivational Framework" är en studie från USA och är skriven år 2015 av Thuan M. Duong, Carrie J. Furrer och Anna Rockhill. Syftet med forskningen var att ta reda på vilka erfarenheter föräldrar med barn som är barnskyddsklienter har av föräldraskapsprogram där erfarenhetsexperter fungerar som handledare. Fokusgruppen var föräldrar med missbruksproblem. Genom dessa erfarenheter får man en bättre bild av hur programmet fungerar. Som metod användes semi-strukturerad intervju och frågorna fokuserade på deltagarnas tankar om hur programmet hjälpte dem. 26 deltagare intervjuades både personligen och via telefon och intervjuerna spelades in och dokumenterades. (Duong et al. 2015)

Duongs et al. (2015) resultat visar att de flesta deltagarna var nöjda med programmet, men inte alla. Många kände att erfarenhetsexperterna var som stöd vid svåra stunder och brydde sig om dem. En liten del av deltagarna upplevde att de hade svårt att känna samband med erfarenhetsexperterna på grund av att personkemin inte "klickade". De flesta upplevde dock att erfarenhetsexperterna var hjälpsamma eftersom de gav information

om vad som var viktigt i barnskyddsprocessen och översatte informationen de fick från professionella till sådan form som de förstod. Erfarenhetsexperterna hjälpte också deltagarna att förstå konsekvenserna med deras handlingar och att ta ansvar och att sätta upp mål i livet. Deltagarna kände att erfarenhetsexperterna var uppmuntrande och trovärdiga eftersom de hade egna erfarenheter av samma problematik. En del av deltagarna kände dock att erfarenhetsexperterna inte var tillgängliga då de behövde dem.

Den Australienska artikeln "The real work is what they do together: Peer support and birth parent change" skriven av Jill Duerr Berrick, Laura Frame och Amy Conley Wright år 2006 har som syfte att undersöka hur en modell där erfarenhetsexperter fungerar som stöd till föräldrar inom barnskyddet fungerar. MCFSC-modellen (The Mendocino County Family Services Center) är för föräldrar med barn som blivit barnskyddsanmälda eller som redan är barnskyddsklienter. Som metod användes fokusgruppintervjuer med tre olika fokusgrupper. Deltagande föräldrarna intervjuades och observerades under åtta veckors tid. (Berrick et al. 2006)

Berrick et al (2006) visade med sin studie att erfarenhetsexperterna spelade en stor roll i förändringsprocessen för deltagarna. De fick emotionellt stöd, lärde sig att identifiera sina känslor, hittade resurser hos sig själv, blev uppmuntrade att ta i beaktande barnens behov och märkte att barnskyddet är till för att hjälpa dem. De fick också råd om hur de kan stöda varandra. Man kunde se en förändring i deltagarnas attityder mot barnskyddet, de var inte lika rädda som förr. Erfarenhetsexperterna delade med sig mycket av sina egna erfarenheter om praktiska saker. Förändringarna efter processen var alltså för det mesta positiva, men deltagarna upplevde också motgångar som till exempel att de började missbruka igen. Fastän motgångarna försvårade förändringsprocessen tillfälligt, visade resultatet att deltagarna hade det bättre efter de åtta veckorna de observerades.

Vertaistuen merkitys terveyden edistämisesssä pienten lasten äitien kuvaamana är skriven av Mari Mynttinen år 2013. Det är en finsk undersökning och syftet med undersökningen var att betrakta mammor till barn under skolåldern och deras beskrivningar om betydelsen av den referensstöd de har fått och få svar på hur referensstöd främjar hälsan. I den kva-

litativa undersökningen deltog 15 mammor. Mammorna deltog alla regelbundet i en låg-tröskel verksamhet som fungerade som mötesplats för föräldrar och deras barn. Där erbjöds vid sidan om referensstöd bland annat också klubbverksamhet, föreläsningar och kläder för dem som behövde. (Mynttinen 2013)

Mynttinens (2013) resultat visar att referensstöd i stort sett ses som en positiv och hälsofrämjande verksamhet och den möjliggör känslor av empowerment. Som bäst upplevde mammorna att de fick mera livsglädje och att moderskapet inte bara är utförande av plikter. Detta ledde till att mammornas livskvalitet och egna resurser blev bättre och de orkade vara mera hemma med sina barn. De fick mera självsäkerhet, människorelationerna blev bättre och de kände sig mera nöjda med livet. Praktisk hjälp som till exempel klädhjälp ansågs betydelsefullt. Som slutsats konstaterades att referensstöd är hälsofrämjande. (Mynttinen 2013)

Äitien voimaantumisen lasten huostaanon jälkeen är skriven av Tarja Hiltunen år 2005. Hon intervjuade sju mammor som deltog i gruppverksamhet vid Naisten talo efter att deras barn blivit omhändertagna. Hiltunen ville få svar på vad mammornas utgångsläge var efter att deras barn blivit omhändertagna och hur de upplevde sin situation. Omhändertagningarna hade skett i mammornas liv minst 10 månader och högst sju år sedan vid intervjutillfället.

Resultatet visade att mammornas empowerment-känsla var mångdimensionell, att olika händelser och upplevelser påverkade känslan. Det som alla mammor hade gemensamt var att efter omhändertagningen måste de börja leta efter nya beteendemönster, ett nytt sätt att leva. Känslan av empowerment är något som man inte direkt kan mäta, men Hiltunen såg olika konkreta förändringar som kännetecknades av empowerment. Sådana ändringar kunde vara att mammorna blev friska av missbruksproblem, lärde sig att känna igen sina känslor och behov, studier, hobbyn och att känna igen barns behov och därmed få en bättre relation till sitt barn. Mammornas situation efter omhändertagningen skildes åt ganska mycket, men alla mammor upplevde att de måste hitta en annan väg för att få sina barn tillbaka. Mammorna hade också upplevt att de inte hade fått tillräckligt med stöd utan att de hade blivit lämnade ensamma efter omhändertagningen. (Hiltunen 2005)

2.4 Sammanfattning

Den tidigare forskningen visar att referensstöd i hög grad är en bra stödform. Erfarenhetsexperterna i våra valda forskningar fick nya strategier till sina egna familjeliv, upplevde att det var terapeutiskt och var stolta över sin hjälparroll. Erfarenhetsexperterna visade sig ha en stor roll i deltagarnas livsförändringar. Deltagarna fick mera självsäkerhet, kunde lita på erfarenhetsexperterna och upplevde referensstöd som hälsofrämjande.

Vi anser att dessa forskningar är relevanta för vårt examensarbete eftersom de visar både deltagarnas och erfarenhetsexperternas synpunkter om referensstöd. Fastän vårt syfte är att studera erfarenhetsexperternas upplevelser i referensstödgruppen Voimapiiri så anser vi att forskningar som gäller deltagarna är viktiga eftersom det ger en helhetsbild av referensstödet.

3 TEORETISK REFERENS RAM

I detta kapitel presenterar vi vår teoretiska referensram. Vi har bestämt oss att ha socialpedagogik som vår teoretiska referensram eftersom Voimapiiri verksamheten har många socialpedagogiska drag. Vi fokuserar på empowerment, socialpedagogiska grupper, självhjälpsgrupper och erfarenhetsexpertis.

3.1 Socialpedagogiken som utgångspunkt

Enligt Hämäläinen (2012 s. 9) täcker socialpedagogiken människans hela livstid och är som en teoretisk referensram för många olika professioner inom arbete med barn, ungdomar och socialt arbete. Tanken är att socialpedagogerna är kritiska i samhället och socialpedagogiken är mera ett sätt att tänka än många olika färdiga metoder. (Hämäläinen 2012 s. 10–12)

Socialpedagogiken uppmärksammar det sociala inom människans utveckling, samhällsliga strukturer och normer. Socialpedagogikens uppgift ur ett samhällsligt perspektiv är det professionella sociala arbetet, förebyggande arbetet samt olika förmån och bidrag. (Kuosmanen 2015 s. 168–170, Hämäläinen 2012 s. 6–7). Vårt samhälle ställer höga krav på den enskilda individen för att kunna göra gynnsamma val och leva enligt normer. Eftersom många kan ha svårigheter att göra val i livet enligt normen blir de lätt exkluderade från vårt samhälle. (Cederlund & Berglund 2014 s. 80–81) För att känna sig fri att leva bör man känna sig anpassad och i dagens samhälle finns de många som inte har några gemenskaper de känner sig delaktiga i. Meningen är inte att ändra på individer så att de passar in i vårt samhälle utan genom att lära sig samhällets regler och normer hitta sin egen plats där man passar in och kan känna livet meningsfullt. (Hämäläinen 2012 s. 10–12)

Socialpedagogernas uppgift är att skapa möjligheter för individer att vara sociala deltagare i gemenskaper, fastän de skulle ha misslyckats inom vissa livsområden. (Madsen 2006 s. 11–12) Vi blir till just i mötet med varandra, i samspel med andra får vi vår uppfattning om omvärlden och oss själva, det vill säga vi formar vår självbild samt världsbild.

Kommunikation och socialt samspel är nödvändiga för att en individ kan forma sin personlighet och sin egna berättelse eftersom socialt deltagande skapar mening och struktur i livet. Socialt deltagande ger en möjlighet till människor att uppnå kompetenser som de uppskattar för ett meningsfullare liv (Cederlund & Berglund 2014 s. 35–36, Madsen 2006 s.93).

Enligt Kuosmanen (2015 s. 168–170) hjälper socialpedagogiken människor att förstå sin situation och det kan bidra till en förändring. Att ha viljan att förändra sitt liv är viktig och genom ett resurstänkande kan man förstärka denna vilja hos individer. Istället för hinder bör socialpedagogerna alltså se resurser hos individen och hjälpa dem att förändra de negativa och skapa sociala gemenskaper. (Kuosmanen 2015 s. 168–170, Cederlund & Berglund 2014 s. 90–91, Madsen 2006 s. 226–227)

3.2 Empowerment

Empowerment definieras som en kapacitet att ta kontroll över det egna livet vilket innebär att sätta upp mål i livet och uppnå dem. Alla människor är kapabla, aktiva och vill det bästa för sig själv om de ges rätta förutsättningar och förhållanden. Människor som varit i svåra livsförhållanden kan uppleva att de är mindre värda i andras och sina egna ögon och därför är det viktigt att inte dela upp människor i kategorier. (Adams 2008 s. 17–18, Siitonen 1999 s. 116–118, Tengqvist 2007 s. 81–86, Askheim 2007 s. 18–19)

Ett empowermentorienterat arbetssätt används mycket med grupper som har en sämre position i samhället och där man vill hjälpa individerna att bli medvetna om deras position men samtidigt hjälpa dem att känna sig värdefulla. Viktigt är också att berätta till människor om de rättigheter som de har i samhället eftersom det är alltid ingen självklarhet. (Starrin 2007 s. 18–19, Askheim 2007 s. 20–22) Eftersom empowerment känslan är något ingen kan ge till den andra bör individerna själv förstå deras värde för att hitta makten till det egna livet. Siitonen (1999 s. 116–118) skriver att fastän människans empowerment känsla är individuell så har den sociala samvaron en roll eftersom i den formas individens uppfattning om sig själv. Människornas position i samhället är

inte naturgiven utan en del av historiska processer och man bör i det empowermentorienterade arbetet sträva efter att synliggöra olika maktstrukturer och jobba för att förändra dem så att de uttrycker respekt för människors lika värde och rättigheter. De professionella har också själva en maktposition som de bör ta i beaktande i deras arbete eftersom individernas egenmakt begränsas i det professionella sociala arbetet. (Askheim 2007 s. 19–22) Som en professionell inom empowermentorienterat socialt arbete skall man vara i nära samarbete med olika lokala föreningar och andra samarbetspartners och samtidigt skall man ta ställning till exempel politiska frågor som främjar jämlikhet inom samhället och bidra till forskning inom området. Man behöver också vara som en ”advokat” till klienter och främja deras bästa i alla frågor som berör dem. (Askheim & Starrin 2007 s. 216–217)

När en individ har en känsla av empowerment är hon kreativ, aktiv och fri samt känner sig värdefull och det är ett djupt behov vi alla har. När dessa känslor stärks hos individen kan också resurser förstärkas och då blir det möjligt att sätta upp nya mål för livet. Konkret syns empowerment känslan i att nå tillräckligt krävande men ändå möjliga mål i livet. (Siitonen 1999 s. 116–122, Adams 2008 s. 115–120) Målsättningar i livet utvecklas starkt enligt den självbild och uppfattning som man har om sig själv och självbilden kan påverka positivt eller negativt känslan av empowerment (Siitonen 1999 s. 120–122). Genom att få en känsla av empowerment kan man bättre ta emot förnedring av andra utan att de påverkar självbilden och självkänslan och det är ingen lätt uppgift. Ett bra tecken på empowerment är att man lär sig att hantera situationer som inte känns så bra. (Starrin 2007 s. 72–73) De mål och val som individen gör i sitt liv bör utgå från egna intressen och värderingar vilket innebär att man känner sig fri att göra så. Just denna frihet är en avgörande faktor för att känna empowerment. Friheten ökar positiva självbilden medan förutsättningen är att individen kan bestämma sina mål i en trygg miljö med trygga människor. (Askheim 2007 s.30, Siitonen 1999 s. 120–128) Denna frihet är inte vad som helst utan friheten att välja inom det som är acceptabelt, som till exempel ta mer ansvar över sin familj eller sig själv, bättre anpassning i samhället eller motivation till lönearbete. Genom att väcka fram individens ”sanna jag” som kan ligga bakom till exempel drogmisbruk eller sociala avvikelser kan man befria individen för den acceptabla friheten. (Ovrelid 2007 s. 50–52, Askheim 2007 s. 29)

3.3 Socialpedagogiska grupper

Socialpedagogiska grupper kan enligt Cederlund & Berglund (2014 s. 118–119) vara samtalsgrupper med olika teman, som exempel ger de flickgrupper, pojkgrupper eller blandade grupper, ungdom/förälder-grupper, grupper med ensamstående föräldrar eller föräldraskap i nya former, grupper med personer med beroendeproblematik och aktivitetsgrupper. Cederlund och Berglund (2014 s. 118–119) tar också upp fördelarna med gruppmetoder; man kan känna sig tillhörig i en gemenskap och ingen blir utpekad, man kan hitta olika strategier för sitt eget handlande genom att få höra andras erfarenheter och det kan vara lättare att söka hjälp när man ser att det finns andra som är i samma situation och man är inte ensam. Ledaren i gruppen måste kunna skapa en sådan atmosfär i gruppen att deltagarna vågar tala och dela med sig.

Gruppen kan vara sluten eller öppen. En sluten grupp innebär att nya deltagare inte släpps in när som helst utan deltagarna är de samma från början till slut. Fördelar med en sluten grupp är att deltagarna kan hitta sin egen plats i gruppen och behöver inte sätta energi på att hitta sin plats igen när nya personer kommer in i gruppen. En nackdel med sluten grupp är att om många deltagare lämnar gruppen så blir antalet deltagare för liten. I en öppen grupp kan nya deltagare komma med när gamla slutar och det är också mera acceptabelt att inte vara närvarande vid varje gång. Fördelar med en öppen grupp är att deltagarna kan möta flera olika personer och få höra flera erfarenheter och tankar. (Cederlund & Berglund 2014 s. 119–120)

Det socialpedagogiska i arbetet med grupper är att alla deltagare bidrar med sina egna erfarenheter till gruppen. Gruppen kan tillsammans reflektera över värderingar som kan knytas till de normer och regler som finns bland deltagarna och samhället. Delaktigheten i gruppen kan då ses som en parallellprocess till delaktighet också i andra gemenskaper i samhället. (Cederlund & Berglund 2014 s. 119)

Självhjälpgrupper

Självhjälpgrupper innebär att gruppen fungerar utan en professionells medverkan. Syftet med självhjälpgrupper är att stärka självkänslan genom att man får berätta sina egna erfarenheter och höra andras vilket i sig är väldigt socialpedagogiskt. Med en professionell med i en grupp finns det en risk att den professionella tar över och gör beslut för den som behöver hjälp, i självhjälpgrupper får deltagarna själva ta ansvar för sin utveckling och handlingar och få en förändring i sitt liv genom att se hur andra gjort i liknande situation. Gruppmedlemmarna utvecklas tillsammans och får stöd av varandra. (Cederlund & Berglund 2014 s. 121)

Karlsson (2006 s. 59) definierar självhjälpgrupper som "...en mindre samling av människor som regelbundet träffas för att hantera ett gemensamt problem genom ömsesidig hjälp och stöd". Lehtinen (2010 s. 11) poängterar att referensstöd inte enbart är viktigt i problematiska situationer utan det fungerar också som ett sätt att förbättra livskvalitén i vardagen. I självhjälpgrupper fungerar man aktivt som både hjälptagare och hjälpgivare och det är frivilligt att delta, vilket är grunden för alla självhjälpgrupper även om grupperna annars kan vara väldigt olika beroende på vilka problem som bearbetas i grupperna (Nylund 1996 s. 193–194). Det är vanligt med självhjälpgrupper för t.ex. föräldrar, personer med samma sjukdom, egenvårdare, människor med liknande vändpunkt i livet och människor med parallella önskemål om förändring i levnadssättet. (Lehtinen 2010 s.34)

Självhjälpgrupper kan startas igång av deltagarnas eget initiativ eller så kan initiativet komma från en professionell eller en organisation. (Lehtinen 2010 s. 29–33) Många grupper får hjälp från en igångsättare och deras uppgifter varierar från grupp till grupp. Ofta handlar det om att igångsättaren möjliggör för en ny grupp att träffas, är med i de inledande träffarna för att förklara hur en självhjälpgrupp oftast fungerar och hjälper med att komma överens regler i gruppen för att få en fungerande grupp (Karlsson 2006 s. 74–76). Igångsättaren kan också fungera som handledare för gruppen eller så finns

det skilt en handledare och igångsättare. (Lehtinen 2010 s. 28)

Det finns olika orsaker till att människor väljer att delta i självhjälsgrupper istället för att tala med en professionell eller med familjemedlemmar och vänner. Karlsson (2006 s. 6) skriver att en orsak till att man väljer självhjälsgrupper istället för familjer och vänner är att man alltid kan byta grupp om man inte är nöjd med den och man kan själv välja den stöd man vill ha vilket ökar en viss kontroll över det egna livet. Man tär inte heller på sina relationer genom att ständigt måsta få tala om det som tynger en. Vidare menar Karlsson (2006 s. 7–8) att människor väljer självhjälsgrupper eftersom de inte innebär höga kostnader för deltagaren, då de inte kräver någon högt avlönad som anställd att dra gruppen. Han skriver också att människor kan känna att de inte får rätt hjälp från professionella som t.ex. läkare och socialarbetare. Enligt Nylund & Kärkkäinen (1996 s. 36–37) är det viktigt för människor att träffa andra som är jämlika i samma situation och inte bara få råd från professionella hur man skall leva sitt liv. Vidare menar de att när man hör människor berätta hur de gjort i lika situationer så kan man spegla sina egna erfarenheter och hitta nya synvinklar och lösningar. Karlsson (2006 s. 8) menar att självhjälsgrupper bildas för att deltagaren vill kunna förstå sin egen situation och man vill också bli förstörd av andra.

Oftast är självhjälsgrupper små med ungefär fem till tio deltagare. Att gruppernas deltagarantal är begränsad till få personer gör att deltagarna inte kan vara anonyma för varandra vilket leder till ett aktivt deltagande, skapandet av sociala relationer och att alla har ansvar över vad som sker i gruppen. I mindre grupper har också alla möjlighet att bli hörda och få andras respons. (Karlsson 2006 s. 60)

Karlsson (2006 s. 61) skriver att regelbundna träffar krävs för att gruppen skall bli trygg, deltagarna lär känna varandra och lär sig av varandras erfarenheter och skapar förståelse för dem. Lehtinen (2010 s. 43) anser att för att gruppen skall lyckas med att starta igång gruppen så är det bra om gruppen träffas de tre-fyra första gångerna tätare än vad de gör i fortsättningen. Karlsson (2006 s. 61–62) skriver att t.ex. grupper för personer med kroniska sjukdomar inte behöver träffas mer än en gång per månad eftersom problemen är likartade under en långtid och om de träffas för ofta finns det en risk att de inte har något

nytt att tala om, däremot i en grupp med psykisk sjukdom eller drogproblematik förändras problemen med jämna mellanrum och flera träffar behövs.

För att mötet för gruppdeltagarna skall ha en låg tröskel så poängterar Karlsson (2006 s. 81) att det är viktigt att bestämma i förväg var man träffas, hur man träffas och när man träffas. Mötesplatsen kan variera men viktigast är att det är en lugn och trygg plats där deltagarna inte riskerar att bli avbrutna eller att någon utomstående hör deras samtal. Som andra nämner Karlsson (2006 s. 83) att de finns två dominerande sätt för hur självhjälsgrupper träffas. Det ena sättet är att man går igenom en runda där alla får i tur och ordning berätta sin erfarenhet och alla får tala utan att de avbryts och det andra är att man får tala fritt och det blir mera ett samtal. Karlsson (2006 s. 83–84) säger att det är vanligt att man väljer att kombinera de båda sätten eftersom båda har sina goda sidor. Om alla talar i tur och ordning så får man säkert berätta sin berättelse utan att genast måste svara på frågor, men däremot om ordet är fritt så blir det större aktivitet och man får omedelbara reaktioner. Därför väljer man kanske att inleda gruppen med en runda och sedan är ordet fritt.

Deltagare anser att självhjälsgrupper stöder deras liv på olika sätt. Karlsson (2006 s. 86) skriver att oberoende hurdan självhjälsgrupp det är fråga om så är deltagarnas upplevelser väldigt lika då det gäller hurdan hjälp de upplever att de fått och det går att formulera fyra teman utgående från upplevelserna, förståelse, ömsesidigt stöd, information och sociala relationer. Första av dem är förståelse; man upplever att det verkligen är någon som förstår och att man själv förstår att det finns andra som är i samma situation och att man kan överleva den. Det kommer också fram att genom att delta i självhjälsgrupper och se andra i samma situation så lär man sig att skilja mellan den person man är och problemet man har och når en ökad förståelse över sin situation (Karlsson 2006 s. 86–88).

Det andra temat enligt Karlsson (2006 s. 89) är ömsesidigt stöd; en följd av den gemensamma förståelsen, vilket innebär att man kan samtala och fråga råd när man behöver göra beslut och man både ger och får hjälp. Lehtinen (2010 s. 26) skriver att det innebär också att man med hjälp av gruppen hittar sina egna styrkor och resurser istället för att stämplas som någon som behöver hjälp.

Information är det tredje temat enligt Karlsson (2006 s. 92–93). Man får praktisk information som t.ex. information om nya mediciner för sin sjukdom, bra läkare, tips för möten med myndigheter och hur man fyller i bl.a. bidragsansökningar. Man kan också tillsammans med de andra i gruppen utvärdera den information man har fått (Karlsson 2006 s. 93).

Det sista temat Karlsson (2006 s. 95) skriver om är sociala relationer. Man kan få livslånga vänskapsrelationer och alltid behöver man inte ens diskutera om de problem man har utan ibland kan man bara umgås utan att måsta förklara sig själv. Nylund & Kärkkäinen (1996 s. 10) betonar att betydelsen av att skapa nya sociala nätverk och hitta nya vänner är större än vad man först tänker. De menar att i en hjälprelation med en professionell är relationen ensidig medan i en självhjälsgrupp blir de jämlika och man kan slippa bort från att vara i patientrollen.

Även om resultaten med självhjälsgrupper är ofta positiva så kan det också uppstå en del problem med självhjälsgrupper. Karlsson (2006 s. 110) beskriver att problem kan uppstå om inte deltagarna kommer överens eller då de har ett gemensamt problem men deras livssituation är väldigt olika. Om gruppen är för liten, så att allas närvaro krävs varje gång, ökar risken att möten ställs in och det leder till osäkerhet i gruppen. Karlsson (2006 s. 111) beskriver vidare individuella problem som kan uppstå, t.ex. att man är mindre verbal och har svårt att komma fram i gruppen. De individuella problemen kommer sällan fram eftersom om man är missnöjd, så slutar man ofta i sin grupp. Det är viktigt att man också tar upp problemen och kan tänka efter, att man inte ser självhjälsgrupper som något mirakel även om de fungerar bra och är till stor hjälp för många (Karlsson 2006 s. 112).

Man kan konstatera att självhjälsgrupper är väldigt socialpedagogiska eftersom gruppverksamheten ökar deltagarnas känsla av delaktighet och samhörighet, de är inte ensamma med sina bekymmer utan det finns andra också. Självhjälsgrupper kan ge praktiska verktyg till att handskas med vardagen och stöder empowerment hos individen.

I de andra nordiska länderna använder man ordet självhjälp när man talar allmänt om verksamhet med referensstöd. Självhjälp och referensverksamhet som ord betyder olika saker och ger kanske också en aning annorlunda utgångspunkter för verksamheten. Man har också använt ordet självhjälp i Finland när man har velat betona empowerment hos människan. I Finland har man dock gått vidare till att använda begreppet referensstöd istället för självhjälp eftersom där betonas betydelsen av lika erfarenheter mellan två människor. (Lehtinen 2010 s. 12) I andra nordiska länder talas de mera om självhjälpgrupper och vår huvudkälla är en bok som är skriven i Sverige och där använder de ordet självhjälpgrupper. Vi anser att teorierna om självhjälpgrupper och referensstödsgrupper är så lika att teorin om självhjälpgrupper passar in i vårt arbete, även om man på finska talar om Voimapiiri som referensstödgrupp, och därför har vi valt att använda ordet självhjälpgrupper i vår teoretiska referensram.

3.4 Erfarenhetsexpertis

Med erfarenhetsexpert menar man en person som gått en utbildning till att fungera som erfarenhetsexpert och har egen eller en närstående med erfarenhet av en sjukdom eller svår livssituation och därmed också erfarenhet av rehabilitering och hur servicesystemet fungerar (Niskala & Savilahti 2014 s. 4–5). Enligt KoKoA (2017), som är en organisation som utbildar erfarenhetsexperten, vet erfarenhetsexperterna vad som har hjälpt dem att återhämta sig och vilken service har fungerat och varför. De vet också vilka saker som har påverkat deras egen rehabilitering och vilka som har motverkat den och därför kan de hjälpa andra att hitta rätt hjälp.

En erfarenhetsexpert vill hjälpa och stöda andra genom sina egna erfarenheter (Niskala & Savilahti 2014 s. 4–5). Referensstöd är som bäst för både erfarenhetsexperterna och för deltagarna när atmosfären är tillitsfull och öppen. Då blir referensstödet en lärandeupplevelse av det egna livet till alla och också erfarenhetsexperterna kan få nya synvinklar till sitt egna liv genom att bearbeta saker eller händelser på nytt. (Vahtivaara 2010 s. 22) Enligt Lehtinen (2012, s. 12- 13) är feedbacken från gruppdeltagarna till erfarenhetsexperterna som bäst då när de berättar att de har njutit av att vara tillsammans och hittat nya strategier i livet.

Enligt Vahtivaara (2010 s. 61) behöver erfarenhetsexperterna också likasom gruppdeltagarna acceptans och stöd från gruppen. Enligt Niskala & Savilahti (2014 s. 4–5) måste en erfarenhetsexpert ha viljan att göra och utveckla tillsammans saker med andra mot ett gemensamt mål. Vahtivaara (2010 s. 22) konstaterar att erfarenhetsexperterna måste vara medvetna om att deras erfarenheter är subjektiva, det vill säga inte en sanning, och samtidigt hjälpa deltagare att tillämpa deras erfarenheter till det egna livet.

Erfarenhetsexperternas kunskap kommer från de egna personliga erfarenheterna, processen innebär genomgång av många olika starka känslor hos en själv och processen till att bli en erfarenhetsexpert är långsam. Erfarenhetsexperten måste kunna berätta sina erfarenheter utan kraftiga känslotillstånd och detta är möjligt då när de har bearbetat sina livshändelser. Man skall dock inte vara rädd för känslor eller tankar som kan väckas när man delar med sina erfarenheter. (Niskala & Savilahti 2014 s. 4–5, Vahtivaara 2010 s. 22–23)

Erfarenhetsexperterna använder sin egen personlighet i arbetet som erfarenhetsexpert och därför är det viktigt att på förhand fundera på sin egen personliga integritet och vara beredd på att svara på överraskande frågor. Man bör tänka på om man vill bevara ett privat område som man inte delar erfarenheter om. (Vahtivaara 2010 s. 23) Lehtinen (2010 s. 63) menar att om hjälparens roll betonas för mycket kan erfarenhetsexperterna känna att de inte kan hjälpa deltagarna tillräckligt och då finns det en risk att de blir frustrerade eller tröttnar när de inte kan ”rädda” deltagarna från situationer som de själv har upplevt.

Man bör som grupphandledare fundera på att ha regler i gruppen eftersom det är bra att vara tydlig för då vet alla i gruppen om vad förväntas av deltagaren och vad av erfarenhetsexperterna. Någon gång kan det bli så att gruppdeltagarna fastnar i negativa saker, slipper inte framåt i sina tankar eller någon talar på andra gruppdeltagare. Då kan en lösning vara att tematisera träffarna eller ha till exempel en viss tid för alla att prata. (Lehtinen 2010 s. 61–66)

Lehtinen (2010 s. 68) skriver att gruppdeltagarna förväntar sig att erfarenhetsexperterna är genuint närvarande och lyssnar samt att de ger hopp för dem och väcker tankar. De förväntar sig också att de ger konstruktiva råd för att slippa framåt i livet, vardagliga tips, tröst och empati. Man kan konstatera att det förväntas mycket av en erfarenhetsexpert och därför är det viktigt att de kommer själv också ihåg att lyssna på dem själva och deras egna ork.

Enligt Falk et al (2013 s. 14) kan erfarenhetsexperter fungera i olika arbetsuppgifter ofta tillsammans med professionella. De kan fungera t.ex. som referensstöd i en referensstödgrupp eller grupphandledare, erfarenhetsutbildare på utbildningsinstitutioner eller föreläsare på seminarier där de berättar om egna erfarenheter osv. Att fungera som erfarenhetsexpert är inte välgörenhetsarbete utan man får lön eller ersättning för det arbete som man gör.

4 METODIK

I detta kapitel presenterar vi genomförandet av vår studie och motiverar våra val. Vi presenterar också studiens kontext som är referensstödgruppen Voimapiiri. Som datainsamlingsmetod valde vi att använda fokuserad parintervju för att få svar på våra frågeställningar. Materialet har vi sedan analyserat med hjälp av innehållsanalys.

4.1 Voimapiiri

Referensstödgruppen Voimapiiri började år 2014 och är en stödåtgärd inom Borgå barnskydds öppenvård och erbjuder referensstöd till klienternas föräldrar. Verksamheten startades eftersom det fanns ett behov i Borgå att utveckla stödåtgärder också för föräldrarna inom barnskyddets öppenvård. Gruppen består av sex till åtta deltagare och två erfarenhetsexperter som handleder gruppen. Gruppen samlas en gång i veckan åtta gånger och en gruppträff är två timmar lång. De har även två uppföljningsträffar efter gruppen avslutat. Anmälningen till gruppen sker via den egna familje- eller socialarbetaren. Referensstödgruppen Voimapiiri är en sluten grupp där deltagarna är samma genom hela processen och erfarenhetsexperterna träffar varje deltagare enskilt före gruppen börjar. Gruppens fokus ligger på familjens resurser och under träffarna diskuteras teman som har att göra med föräldraskap och coping enligt deltagarnas önskemål. Exempel på teman är till exempel att bygga upp sin egna berättelse, coping metoder, resurser, eget välmående, hur hantera vardagen, känslor, föräldraskap och den egna sociala nätverkets möjligheter. Utöver diskussioner används även funktionella uppgifter. Målet med Voimapiiri är att deltagarna ska få nya synvinklar, sätt att handla i sina liv och att deltagarna ska få referensstöd och uppleva att de inte är ensamma med sina problem. (Immonen 2017)

Tabell 1. Tabell över Voimapiiri (Immonen 2017)

VAD?	Referensstödgrupp inom Borgå barnskydds öppenvård
FÖR VEM?	För barnskyddsklienternas föräldrar
VAR?	Borgå stads utrymmen
NÄR & HUR?	1 ggr./vecka, 2h/träff, 8 gånger (+ 2 uppföljningsträffar)
GRUPPSTORLEK (Ideal)	6–8 deltagare
HANDLEDARE	Två erfarenhetsexperter som handleder i par
ANMÄLNING	Via den egna familje- eller socialarbetaren
CENTRALA TEMAN	Olika teman inom föräldraskap och coping
ÖVRIGT	Hittills har det varit tre Voimapiiri grupper (2014–2017), en åt gången

4.2 Fokuserad parintervju

Vi hade som plan i början av examensarbetet att intervjua fler än två personer eftersom vi inte visste hur många respondenter vi får. En fokusgruppintervju är lämpligast då man har fyra till sex respondenter. (Wibeck 2000 s. 49–50) Vi har utgått i vår intervjuguide samt under intervjun ur teorin om fokusgrupper, men valt att kalla det för fokuserad parintervju, eftersom vi hade endast två respondenter. Vi anser ändå att fokusgruppintervju var en fungerande metod för vår studie eftersom våra respondenter handleder Voimapiiri gruppen tillsammans och kunde bygga på varandras erfarenheter. Vi hade vår intervju i samma utrymmen som Voimapiiri gruppen träffas och situationen var naturlig och löpte bra. Intervjun tog 1,5 timme och vi upplever att det var en passlig tid för våra respondenter att berätta om sina erfarenheter.

Att arbeta med fokusgrupper innebär att man samlar ihop några människor som skall ha en fri diskussion om ett ämne som har bestämts på förhand av forskarna. Syfte med fokusgruppsintervju är att få fram och förstå olikheter i upplevelser och få deltagarna att dela med sig sina erfarenheter. Fokusgruppintervjun har ett begränsat tema som man vill få fler synpunkter på och intervjuguiden skall fungera som stöd till den fria diskussionen som förväntas uppstå under en fokusgruppintervju. (Wibeck 2000 s. 9, 37, Jacobsen 2007 s. 94–95) Eftersom vår studie vill belysa erfarenhetsexperternas erfarenheter anser vi att fokusgruppintervju var en bra metod. I vår intervjuguide hade vi två bestämda teman (fördelar och utmaningar) som stöd för att få svar på våra frågeställningar vilka fungerade bra, diskussionen blev fri och respondenterna delade gärna med sig sina erfarenheter.

Fokusgrupper präglas av gruppeffekt och svaren kan bli annorlunda än om man hade genomfört individuella intervjuer med alla deltagare. Resultaten kan påverkas av olika maktförhållanden som finns i gruppen eftersom en del pratar mer än andra. Samtidigt är fokusgruppen en bra metod när man vill diskutera känsliga teman eftersom det för många är lättare att prata om svåra saker med andra som upplevt något liknande. (Wibeck 2000 s. 126–127, Jacobsen 2007 s. 95) Vi upplever att det inte fanns skillnad i maktförhållanden mellan respondenterna i vår intervju eftersom de båda var lika pratsamma och kom fram med sina egna tankar.

Urval av respondenter

Våra respondenter är två erfarenhetsexperter som handleder referensstödgruppen Voimapiiri. Tanken med vårt examensarbete är att få fram erfarenhetsexperternas tankar och därför upplever vi att mängden av respondenter i denna situation är naturlig. Vi fick tag på dem via Borgås familjearbete och var i kontakt med dem via e-post före intervjun.

4.3 Innehållsanalys

Som analysmetod för vårt material från intervjuerna har vi valt att använda innehållsanalys. Vi anser att innehållsanalys var en lämplig analysmetod eftersom det uppstod mycket diskussion under vår intervju och då var det lätt att analysera materialet när vi

grupperade svaren i teman och kategorier. Andra analysmetoder som till exempel narrativ analys eller diskursiv analys valde vi bort eftersom vår studie inte är en fallstudie eller en studie som behandlar samhällsfenomen.

Kvalitativ innehållsanalys fokuserar enligt Hällgren Graneheim & Lundman (2012 s. 159, 162) på tolkning av texter som till exempel intervjuer, dagböcker och litteratur. Det finns inte bestämda regler på hur innehållsanalys skall göras utan varje forskare skapar sitt eget system. När man börjar med analysen skall man välja analysenhet. Analysenheten utgörs av hela dokumentet som man skall analysera, till exempel intervjuer eller protokoll som har gjorts i samband med observationer. (Hällgren Graneheim & Lundman 2012 s. 162)

I analysprocessen söker man efter meningsenheter som kan vara ord, meningar och stycken av text som hör ihop på grund av sitt innehåll och sammanhang. Under processen kondenseras och abstraheras meningsenheterna vilket innebär att genom kondensering gör man texten först kortare och lätthanterligare utan att förlora det centrala innehållet, och sedan abstraheras texten, vilket innebär att man lyfter innehållet till en högre logisk nivå och texten förses med koder som sammanförs till olika teman eller kategorier. Slutligen skapar man teman där man förenar det underliggande innehållet i kategorierna man har hittat. Ett tema kan också delas in flera underteman. (Hällgren Graneheim & Lundman 2012 s. 163–164)

Efter att vi samlat in materialet började vi vår analysprocess med att transkribera intervjun inom kort tid då intervjun ännu var i färskt minne. Vi skrev ut transkriberingen och kategoriserade materialet enligt våra frågeställningar och de två huvudteman vi har i vår intervjuguide: Fördelar samt utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri. Efter att vi kategoriserat meningar och ord till de två övergripande teman vi hade, började vi se efter likheter mellan meningarna vi hittat. Då hittade vi underkategorier. Under första temat fördelar hittade vi tre olika kategorier som vi nämnde till; gruppdynamik, mångsidiga upplevelser och bearbetning av egen livsprocess. Under andra temat utmaningar hittade vi också tre kategorier; etiskt dilemma angående gruppdeltagarnas kontakt utanför gruppträffarna, handledning av gruppen, utmaningar med

rekryteringen och Voimapiiri verksamhetens framtid. (se figur 3 s. 37). Vi hade nytta av underkategorierna när vi reflekterade kring den teori vi har i tidigare forskningen och teoretiska referensramen.

Vi hittade många likheter i vårt resultat och den tidigare forskningen samt teoretiska referensramen inom vår studie. Eftersom vi utgick från vår intervjuguide och huvudteman där, var det behändigt att analysera vårt material med hjälp av innehållsanalys.

4.4 Etiska aspekter

En fokusgruppsstudie är mindre styrd än vad till exempel en individuell intervju och deltagarna får komma fram med vad de själv vill och lämna osagt sådant de inte vill besvara och kan därför anses som etisk. Det är viktigt att dela ut en blankett om informerat samtycke om fokusgruppsintervjun handlar om känsliga teman. (Wibeck 2000 s.115–124)

De etiska principer som man ska ta i beaktande i sin forskning enligt den forskningsetiska delegationen (2009) är respekt för respondentens självbestämmanderätt, undvikande av skador och personlig integritet samt dataskydd. För att respektera våra respondenters självbestämmanderätt har vi före intervjun skickat informationsbrev via e-post där vi berättar syftet med intervjun och poängterar att deltagandet är frivilligt och kan avbrytas närsomhelst. Före intervjun började undertecknade respondenterna också vår blankett om samtycke till studien. I vår studie handlar undvikande av skador främst om att undvika psykiska olägenheter. Detta tog vi i beaktande när vi funderade på intervjufrågor och valde att inte gå in på för känsliga och privata teman. Den personliga integriteten och dataskyddet respekterade vi genom att vi håller respondenterna anonyma i vår studie och besparat tryggt den material vi fått från intervjun och informerade respondenterna att vi kommer att förstöra materialet efter att vår studie avslutat.

5 RESULTATREDOVISNING

I det här kapitlet presenterar vi resultatet för vår fokuserade parintervju med två erfarenhetsexperter som har handlett referensstödgruppen Voimapiiri. De har båda gått en erfarenhetsexpertis utbildning och har handlett tillsammans åren 2014–2017 tre olika Voimapiiri-grupper. Vi har kategoriserat vår resultatredovisning i teman med hjälp av våra frågeställningar och intervjuguide. Av etiska skäl använder vi inte våra respondenters namn och vi skiljer inte på vem sade vad.

5.1 Fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri

Vi frågade hur det känns att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri och vilka fördelar det har.

En av respondenterna upplever att de har varit berörande och att det är otroligt att få se förändringen i gruppdeltagarna då de vågar se sig själv och känna igen att de finns, under den gemensamma resan de gör i Voimapiiri. Respondenten nämner också att atmosfären i gruppen ibland har varit till och med magisk. Flow är också ett ord som en av respondenterna beskriver gruppens atmosfär med.

Et se on niinkun niin hienoa nähdä ja elää heidän kanssaan sitä matkaa. Jokaisella on tapahtunut, jollain tasolla. Joillakin aivan huikeita muutoksia, siinä, että miten niinkun osaa katsoa itseensä ja uskaltaa tunnistaa, että hei mä olen olemassa

Välillä jopa ihan maaginen

Flow.

En av respondenterna berättar att det har också varit otroligt att se hur gruppdeltagarna har börjat se förändringen i varandra och stöda varandra efter att de har börjat lita på varandra.

Sitte ku ne rupee tavallaan, että sitte ku se luottamus syntyy siinä ryhmässä ja tota ne rupeekin tavallaan keskenään huomioimaan toisessa muutoksia ja tukemaan toisiaan niinkun toisiaan...

En av respondenterna sade att arbetet har varit intressant, givande och man har fått lära känna nya underbara människor. Arbetet har tvingat respondenten att bearbeta saker gällande det egna livet och sig själv som person. Respondenten har varit imponerad över att få se hur gruppdeltagarna har växt som personer och känt djup tacksamhet över att de i gruppen tillsammans har skapat en känsla av flow.

Mielenkiintoista, hyvin palkitsevaa, että että voi ihan itse olla kiitollinen, on saanut tutustua upeisiin uusiin ihmisiin, ja nähdä sellasia kasvun hetkiä, semmosia eheytyksen hetkiä, jotka on niinku vaikuttanu itseän, tehny todella suuren vaikutuksen, että että monen kerran jälkeen on tuntenut semmosta syvää kiitollisuutta siitä että me yhdessä luotiin joku flow [...] tottakai tää on ollu jokainen sessio matka myös itseän. Et et jotenki niinku ainakin oon saanu itselleninikin hirmu äärimmäisen paljon asioita pohdittavaksi ja mietittäväks suhteessa omaan itseäni [...] tää on pakottanu itsensäki kääntymään ja prosessoimaan, mikä on niinku upeeta, et sitä on saanu tehdä

Vårt resultat visar att respondenterna ser sina egna erfarenheter av livskriser i förhållande till föräldraskapet som en fördel när de handleder gruppen. Båda respondenterna har erfarenhet av när familjen inte mår bra.

elikkä kokemus myöskin siitä, että kun asiat ei oookkaan perheessä itselläkin hyvin niin siitä saatiin oma kokemus.

En av respondenterna säger att båda respondenterna har känt att de fått vara en del av en gemensam berättelse som skapas i gruppen. Respondenten säger också att även om de själv inte har exakt samma erfarenheter som gruppdeltagarna, har de ändå erfarenhet om att leva i en svår livssituation. Respondenten understrecker att de alla är människor och mer lika än olika.

Siinä on jotain äärimmäisen kaunista vaikka niin paljon traagisia elementtejä onkin ja se miten se tähän kokemusasiantuntijuuteen tai kokemuksellisuuteen tai tämmöseen liittyy, niin kyllähän siellä demonstroitu se että vaikka mulla ei ole sama kokemus kuin tuolla naisella joka istuu tuossa, mutta mulla on kokemusta siitä että miltä tuntuu olla siellä niinkun vaikeissa maailmoissa [...]

[...] niin niin se vaan alleviivaa sen et me ollaan ihmisiä ja me jaetaan niin paljon enemmän yhteistä kuin erilaista [...]

En av respondenten berättar att de har från början poängterat till gruppdeltagarna att de är på samma sätt som gruppdeltagarna föräldrar och att alla är jämlika föräldrar i gruppen. En av respondenten anser att de har lyckats med att skapa en jämlik grupp eftersom de handleder med hjälp av sina egna erfarenheter.

Niin ja se, että mejän roolit on ollu ryhmässä niinku vaikka, että okei, me ollaan oltu ryhmänohjaajia, mutta, että me ollaan alusta lähtien kaikille sanottu, siinä ensimmäisessä haastattelussa, mikä me tehdään ennen ryhmän alkamista, tavataan perhe, tavataan vanhemmat, niin me korostetaan sitä, että vaikka me ollaan ryhmänohjaajia, me ollaan ikään kuin vertaisina, yhtä lailla tässä vanhempina. Elikkä me niinkun tavallaan, et pystyttiin sen roolin kautta myöskin niinkun sulautumaan, tasavertaisuutta korostettiin. Ja mä luulen kyllä, että me saatiin se toteutumaan. Tai ainakin palautteiden perusteella.

Enligt vårt resultat känner ena av respondenterna sig privilegierad, Voimapiiri ger en möjlighet att fortsätta bearbeta saker i det egna livet eftersom de livskriser respondenten har gått igenom fortsätter att vara en del av livet. Den egna processen kommer aldrig att sluta och enligt respondenten är det någonting man lätt glömmer.

Ei se oo taakse jäänyttä elämää ne elämänkriisit mitkä mullakii on, nehän kulkee mun mukana kokoajan, nii tää on toisaalta antanu niinku sen etuoikeutetun tilan niinku vielä jatkaa sitä omaa prosessia, ei se tuu koskaan loppumaan, mut senhän helposti unohtaa.

Ja toisinaan jopa haluaa unohtaa, mutta tässä se on tavallaan, se on osa sua ja sä käsittelet asioita sen mitä mulla on täällä takana.

5.2 Utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri

En av respondenten nämner att en utmaning är att de behandlar svåra och ångestfyllda teman i gruppen.

[...] välillä tietenki sitte tota tota ollaan aika synkkien asioiden äärellä.

Enligt vårt resultat är en utmaning som respondenterna haft att gruppdeltagarna ofta berättar om och om igen samma saker som förorsakar ångest. Respondenten funderar på hur de skulle kunna handleda på ett sådant sätt att deltagarna skulle komma vidare med sina tankar och inte fastna vid samma tankemönster.

Et aina, kun ihminen on vaikees elämäntilanteessa, niin sieltä lähtis automaattisesti se semmonen jo monta monta kertaa mietitty, ajateltu niinku repliikki niinkun vyöry. Niin kun tiedetään, et kun se vaimo jätti tai mies, tyttöystävä tai poikaystävä niin ja sitten on hirvee ahdistunut olo, niin me käydään samoja keloja läpi uudestaan ja uudestaan.

En av respondenten anser att det har varit utmanande som handledare att styra gruppdynamiken då en person till exempel pratar hela tiden. Respondenten tillägger att detta ändå har hänt förvånande sällan. De har lyckats skapa en grupp där alla respekterar varandra.

En av respondenterna berättar också att det är utmanande att veta när man som handledare skall begränsa någons tal när den inte för saker framåt. Detta är utmanande då när någon uttrycker upprörande har hänt i deras liv eller deltagaren upplever ett starkt känslotillstånd och deltagaren tar ut det på de andra gruppdeltagarna.

En av respondenterna säger att det ibland känns utmanande och inte alltid så roligt att åka iväg till gruppen på en måndag kväll då man är trött. Respondenten säger att efter Voimapiiri går man på övervarv eftersom det väcker fram så mycket egna tankar.

Että eihän se nyt aina tunnu kivalta lähteä viideltä maanantai iltana, oot väsynyt tai et niin sä tiedät että tässä sä et voi tai sä voit tuoda tottakai mä voin sanoa että mä oon tänään tosi poikki mutta että sitten jotenkin kun tänne on tullu niin joka kerta täältä lähtee ihan sillai ku...mulla jopa lähtee,

mä on menny ihan ylikierroksilla, mulla on niinkun voimapiiristä kun mä palaan kotiin niin yheksän jälkeen illalla niin en mä saa unta välttämättä, että se herättää niin paljon niinkun omiakin keloja.

En utmaning som en av respondenterna tar upp är att veta när begränsa gruppdeltagarna då när de har varit i kontakt med erfarenhetsexperterna mellan gruppträffarna och efter att gruppen har avslutat. När gruppdeltagarna har varit i kontakt med en av respondenten utanför gruppträffarna har de kunnat berätta saker som de inte har berättat under gruppträffarna och respondenten har uppmuntrat dem att berätta det till andra gruppdeltagare. Respondenten har till exempel funderat att är det etiskt rätt att låta bli att svara i telefonen om en gruppdeltagare har ringt fyra gånger under en kort tid. En lösning till situationen som de har gjort tillsammans med socialtjänsten är att respondenten har fått lov att fortsätta vara i kontakt med gruppdeltagarna efter att gruppen avslutats om det har funnits behov och får betalt för det.

[...] mutta sit me ollaan tehty myös sellasia ratkasuja ton sosiaalitoimen kanssa että jos sellanen tarve on vaikka ryhmän päätyttyä, ryhmäläinen ei osaakkaan päästää irti, vaan haluaa ylläpitää sitä suhdetta, että mä voin jatkaa sitten, mulla on lupa jatkaa sitten ihan kuin tavallaan sellasena rinnalla kulkijana ja arvioida sitä niin pitkään kuin mahdollista.

En av respondenten har funderat att beror det att gruppdeltagarna har haft kontakt utanför gruppträffarna på att respondenten inte har kunnat sätta en gräns till gruppdeltagarna. Respondenterna har tillsammans kommit fram till att det att gruppdeltagarna har varit i kontakt utanför gruppträffarna handlar om att de är i en känslig situation när de deltar i Voimapiiri och att Voimapiiri har väckt fram sådana tankar som de aldrig sagt till någon förut och det skulle vara fel att förneka dem.

Mutta ite joutunu miettimään ja onneks osaa ääneen pohtia muiden kanssa että onks se jopa ollu omaa rajattomuutta että enkö mä osaa pistää sitä rajaa, mut sit että mä tai ollaan tultu siihen tulokseen että nää on niin herkillä nää ihmiset ja tää kohta kun ne on käyneet voimapiirissä ja muussa on herättänyt sellasia asioita joita he ei oo koskaan ehkä puhuneet ääneen, niin se ois hirveen väkivaltasta niinku torjua..

Enligt vårt resultat är rekrytering av deltagare till gruppen en utmaning. Det är en utmaning eftersom de inte själva kan påverka den utan rekryteringen sköts av de professionella

inom sociala arbetet. En av respondenten anser att utmaningen beror på arbetsbelastningen hos de professionella. De har varit några gånger själva färdiga för att ta emot en ny grupp men de professionella har inte kunnat rekrytera gruppdeltagare till gruppen.

Respondenten säger att en utmaning också är hur man kunde överföra Voimapiiri verksamheten till andra kommuner.

[...]mutta haaste tähän näin on se että niin, miten tätä vois monistaa, että tää ois varmaan hirveen hyvä loviisassa ja tää ois hyvä sipoossa ja helsingissä ja espoostakin kun joku tästä kuuli ja kysy.

Ännu en utmaning som tas upp av ena respondenten är att även om Voimapiiri redan är en del av Borgå stads service, så finns det ännu utmaningar med att hur Voimapiiri fungerar praktiskt i framtiden.

Figur 2. Resultat sammanfattning

6 ANALYS AV RESULTAT

Syftet med vårt examensarbete var att belysa fördelar samt utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri. I det följande kapitlet drar vi paralleller mellan vårt resultat, tidigare forskning samt teori. Genom detta besvarar vi vårt syfte och frågeställningar.

6.1 Fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert

Vårt resultat visar att respondenterna upplever att det har varit berörande och otroligt att som erfarenhetsexpert se under den gemensamma resan de gjort i Voimapiiri, förändring i gruppdeltagarna då de vågar se sig själv och känna igen att de finns. Den tidigare forskningen bekräftar att erfarenhetsexperterna upplever att det är oerhört givande att få vara en del av gruppdeltagarnas förändringsprocess och de upplever att de har åstadkommit något (Anthony et al. 2011, Day et al. 2014). Berrick et al. (2006) visade med sin studie att erfarenhetsexperterna spelade en stor roll i förändringsprocessen för föräldrarna.

I självhjälpgrupper utvecklas gruppmedlemmarna tillsammans och får ömsesidigt stöd av varandra (Cederlund & Berglund 2014 s. 121, Karlsson 2006 s. 89). Respondenterna i vår studie ansåg också att det har varit otroligt att som erfarenhetsexpert se hur gruppdeltagarna har börjat se förändringen i varandra och stöda varandra.

Vårt resultat visar att respondenterna har lärt känna underbara nya människor då de fungerat som erfarenhetsexpert i Voimapiiri. I självhjälpgrupper får man nya sociala relationer och man kan få till och med livslånga vänskapsrelationer enligt Karlsson (2006 s. 95). Respondenterna i vår studie anser också att de gör en gemensam resa som erfarenhetsexperter i Voimapiiri tillsammans med gruppdeltagarna.

En fördel som kom fram i vårt resultat var att eftersom respondenterna handleder gruppen som erfarenhetsexperter med hjälp av sina egna erfarenheter känner de att de är alla jämlika föräldrar i gruppen. Vår tidigare forskning bekräftar att det är viktigt att skapa

en autentisk och ödmjuk hjälprelation där erfarenhetsexperterna och gruppdeltagarna är jämlika och kan lära från varandra (Abubakar et al. 2015, Day et al. 2014). Nylund och Kärkkäinen (1996 s. 36–37) skriver att det är viktigt för människor att träffa andra som är jämlika i samma situation. I vårt resultat tar respondenterna också upp att fastän de inte har exakt samma erfarenheter som gruppdeltagarna så har de erfarenhet av att vara i en svår livssituation. Enligt Day et al. (2014) uppskattade erfarenhetsexperterna att de har liknande erfarenheter av föräldraskap samt andra sociala förhållanden. Erfarenhetsexperterna behöver också likasom gruppdeltagarna acceptans och stöd från gruppen (Lehtinen 2010 s. 61) och basen för empowerment är att man har fokus på att alla individer ses som likvärdiga (Tengqvist 2007 s. 81–86).

I vårt resultat och den teoretiska referensramen i vårt arbete kommer det fram att i en självhjälpsgrupp fungerar man aktivt som både hjälptagare och hjälpgivare medan i en hjälprelation med en professionell blir relationen inte lika jämlik (Nylund & Kärkkäinen 1996 s. 193–194, Karlsson 2006 s. 95).

Vårt resultat visar att respondenterna har upplevt uppgiften som erfarenhetsexpert givande och intressant. Studien av Day et al. (2014) och Anthony et al. (2011) bekräftar att erfarenhetsexperterna upplever det emotionellt givande att hjälpa andra föräldrar. Erfarenhetsexperterna upplevde arbetet positivt och värt att anstränga sig för i Abubakar et al. studie (2015) och visade enorm tacksamhet över möjligheterna de hade blivit erbjudna och de kände djup tillfredsställelse med deras arbete (Anthony et al 2011).

I den tidigare forskningen kommer det fram att erfarenhetsexperterna upplevde att arbeta som erfarenhetsexpert hade stor effekt på deras egna personliga liv och de märkte också positiva förändringar i deras familjeliv, självsäkerhet och sociala status. De kommer också fram att referensstöd kan ha lika mycket positiv inverkan hos erfarenhetsexperterna som hos gruppdeltagarna (Day et al. 2014, Anthony et al. 2011). Vårt resultat visar att respondenterna känner sig privilegierade när de får fungera som erfarenhetsexperter i Voimapiiri eftersom de får en möjlighet att fortsätta på sin egen process. Också i

studien av Anthony et al. (2011) upplever erfarenhetsexperterna att de lär sig nya strategier för sitt egna föräldraskap, får självsäkerhet genom sitt arbete och att deras egna goda personliga utveckling gick framåt då de fungerade som erfarenhetsexpert. Cederlund och Berglund (2014 s. 118–119) bekräftar också att man kan upptäcka olika strategier för sitt eget handlande genom att få höra andras erfarenheter. Även Vahtivaara (2010 s. 22) bekräftar att referensstöd är en lärandeupplevelse av det egna livet och erfarenhetsexperterna kan också få nya synvinklar till sitt eget liv genom att bearbeta saker eller händelser på nytt. I studien av Abubakar et al. (2015) kom det fram att erfarenhetsexperterna lärde att se deras egna livshistoria som en positiv upplevelse och att de genom sina erfarenheter kan nu hjälpa andra och också acceptera sig själva bättre och förstå den egna processen.

6.2 Utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert

Vårt resultat visar att en utmaning i att fungera som erfarenhetsexpert enligt våra respondenter är att de behandlar svåra saker i gruppen och studien av Day et al. (2014) bekräftar att erfarenhetsexperterna upplever arbetet som utmanande eftersom så många av gruppdeltagarna lever i svåra och utmanande familjeförhållanden.

Vårt resultat visar att ibland är det utmanande för erfarenhetsexperterna att få gruppdeltagarna vidare och inte fastna i en tanke som inte för processen vidare. Lehtinen (2010 s. 68) bekräftar detta och skriver att någon gång fastnar gruppdeltagarna i negativa saker, slipper inte framåt i sina tankar eller att någon talar på andra gruppdeltagare. Vårt resultat visar också att det kan vara utmanande som erfarenhetsexpert om någon tar för mycket utrymme i gruppen och hur man då ska veta när och hur man skall begränsa någons tal. Karlsson (2006 s. 111) beskriver att ett problem kan vara att någon är t.ex. mindre verbal och har svårt att komma fram i gruppen.

En utmaning som kommer fram i vårt resultat är att respondenterna har hamnat att fundera på arbetets etiska aspekter då gruppdeltagarna har varit i kontakt upprepade gånger utanför gruppträffarna och haft större behov av stöd. Abubakar et al. (2015) och Day et

al. (2014) bekräftar att det ibland kan vara svårt att dra gränsen mellan att vara erfarenhetsexpert och vän med gruppdeltagarna och Day et al. (2014) anser att gränsen kan bli diffus om gruppdeltagarna är i kontakt med erfarenhetsexperterna utanför gruppträffarna. Lehtinen (2010 s. 68) skriver att det förväntas mycket av erfarenhetsexperterna och därför är det viktigt att de kommer ihåg att lyssna på dem själva och deras egna ork. Vårt resultat visar att ibland kan respondenterna känna sig trötta och inte så ivriga på att åka till gruppträffen, men att de alltid får energi av gruppen när de väl åkt dit.

Vårt resultat visar att det finns några praktiska utmaningar med Voimapiiri verksamheten. En av dessa utmaningar är rekryteringen av gruppdeltagare som beror på arbetsbelastningen hos de professionella som ansvarar för rekryteringen. En annan utmaning är att få Voimapiiri som en mer bestående del av Borgå stads service inom social- och familjetjänster och hur man möjligtvis kan överföra verksamheten till andra kommuner. I studien av Day et al. (2014) tog erfarenhetsexperterna upp olika praktiska saker och professionellas arbete bakom referensstödet som avgörande faktorer för att arbetet är effektivt.

De kom också upp en fördel och utmaning i vårt resultat som inte bekräftades av den tidigare forskningen eller teoretiska referensramen i vårt arbete. Fördelen som respondenterna tog upp var att gruppen är effektiv eftersom de som handledare har olika personligheter som kompletterar varandra och utmaningen vi inte hittade stöd till var att få gruppdeltagarna att dela med gruppen sådant som de delade med sig med erfarenhetsexperterna utanför gruppträffarna.

7 DISKUSSION AV RESULTAT OCH METOD

I detta kapitel diskuterar vi vårt resultat i relation till vårt syfte och frågeställningar samt metodval. Vi diskuterar också möjligheter till fortsatt forskning och arbetslivsrelevansen i vårt arbete.

7.1 Resultatdiskussion

Syftet med vår studie var att belysa fördelar och utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i referensstödgruppen Voimapiiri. Vi anser att vi har nått studiens syfte och besvarat våra frågeställningar. Vår studie visar att det finns mycket fördelar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri men också en del utmaningar. Vi hittade många samband mellan vårt resultat och den tidigare forskningen samt teorin vi läst oss in på. Vår analys visade att erfarenhetsexperten inom referensstöd anser arbetet givande eftersom de kunnat både hjälpa andra och få själva verktyg till sin egen process och att de är uppskattade. I vårt resultat om utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri kom det fram även en del praktiska utmaningar som rekrytering och gruppens framtid som inte direkt har att göra med att fungera som erfarenhetsexpert. Men vi anser att de är relevanta eftersom de praktiska utmaningarna påverkar erfarenhetsexperternas arbete.

Informationen respondenterna delade med sig under intervjun var mer omfattande än våra frågeställningar och vi fick höra mycket intressanta synpunkter om hur även föräldrarna uppskattar verksamheten. Även om vi anser att vi har besvarat vårt syfte och våra frågeställningar kunde vi ha utvecklat intervjuguiden och frågat mer precisa frågor om den process man går igenom som erfarenhetsexpert i Voimapiiri för att få en ännu djupare inblick i erfarenhetsexpertis. Eftersom vår tidigare forskning visar stark koppling mellan känslan av empowerment och referensstöd anser vi att vi borde ha lyft fram det mera under vår intervju. Vi funderade i början av examensarbetet att även intervjua socialarbetaren som tagit Voimapiiri verksamheten till Borgå, men valde att inte göra det för att avgränsa arbetet så att det inte blir för brett. Nu anser vi ändå att de kunde ha gett en djupare inblick till vårt arbete.

Eftersom vi studerade hur erfarenhetsexpertis fungerar enbart i Voimapiiri och hade två respondenter, så går resultatet inte att generalisera med alla referensstödgrupper. Däremot anser vi att vårt resultat är trovärdigt eftersom vi fick höra erfarenheter om att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri personligen från två erfarenhetsexperter som handleder Voimapiiri.

Vi anser att eftersom vårt resultat visar att Voimapiiri verksamheten är viktig och uppskattad så kan den fungera som stöd till att utveckla Voimapiiri för att bli en mer bestående del av Borgå stads service inom social- och familjetjänster. Andra kommuner som har funderat på att ta i bruk Voimapiiri verksamheten kan ha nytta av att få höra praktiska erfarenheter genom vårt arbete. De kommuner som har liknande referensstödgrupper kan ha nytta av att läsa om att hur det är att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri och jämföra och utföra liknande studier om deras egna verksamhet. Eftersom vårt resultat visar många positiva sidor i att fungera som erfarenhetsexpert så anser vi att de kan uppmuntra andra att utbilda sig till erfarenhetsexperter och dessutom kan andra än de som arbetar eller deltar i Voimapiiri se hur viktigt arbete erfarenhetsexperterna gör.

Våra förslag till vidare forskning kunde till exempel vara att även intervjua socialarbetarna som ansvarar för Voimapiiri för att få en mer heltäckande bild av Voimapiiri verksamheten. Ett annat förslag är att intervjua erfarenhetsexpert inom andra referensstödgrupper inom hälsa och välfärd för att få fram hur de upplever rollen som erfarenhetsexpert.

7.2 Metoddiskussion

Vi använde i vårt arbete som metod fokusgruppsintervju med två erfarenhetsexperter. Vi är medvetna om att fokusgruppsintervju är lämpligare för en aning större grupp, men vi hade möjlighet till endast två respondenter som fungerat som erfarenhetsexpert i Voimapiiri och kallar det därför för fokuserad parintervju i metod kapitlet. Vi anser ändå att fokusgruppsintervju var lämpligare än individuella intervjuer eftersom erfarenhetsexperterna kunde bygga på varandras erfarenheter under intervjun och de handleder också Voimapiiri grupperna tillsammans. Intervjun blev på så vis naturlig och diskussionen fri samt flytande. Det finns vissa utmaningar med att använda fokusgruppsintervju som olika maktpositioner och att andra kan prata mer än andra under intervjun. Vi upplever att dessa utmaningar inte syntes i vår intervju eftersom respondenterna pratade båda ungefär lika mycket och naturligt under intervjun. Platsen där vi hade intervjun var bekant till våra respondenter och vi upplever detta positivt eftersom atmosfären var avslappnad under intervjun. Det som vi kom och tänka på i efterhand var att vi kunde ha skickat våra intervjufrågor i förväg till våra respondenter. Eftersom vi inte gjorde detta vet vi inte kunde detta ha påverkat vårt resultat.

Vår innehållsanalys fungerade bra och vi kunde lätt hitta teman som även kom fram i vår intervjuguide. Innehållsanalysen hjälpte oss att strukturera vårt resultat i samband med vår teori och tidigare forskning. Vi valde att lyfta fram det innehåll i analysen som svarar på våra frågeställningar.

Vi upplever att vårt samarbete har fungerat bra under hela examensarbeteprocessen och att vi har lyckats med detta examensarbete. Vi har stött varandra under processen och jobbat mycket tillsammans men också delat vissa teoretiska delar av arbetet.

KÄLLOR

Abubakar, Ibrahim, MacLellan, Jennifer R., Stagg, Helen & Surey, Julian. 2015, Peer Support Workers in Health: A Qualitative Metasynthesis of Their Experiences, *PLoS ONE*. Tillgänglig Academic Search Elite (EBSCO), Hämtad: 26.10.2016

Adams, Robert. 2008, *Empowerment, participation and social work*, New York: Palgrave macmillan, 4uppl., s. 238

Ahonen, Sanna, Kostiainen, Elisa, Rissanen, Päivi, Rotko, Tuulia, Verho, Tanja. 2014, *Kokemukset käyttöön – kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen*, THL, tillgänglig: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125488/URN_ISBN_978-952-302-373-4.pdf?sequence=1, Hämtad: 24.8.2017

Anthony, Elizabeth, Berrick, Jill D., Cohen, Ed & Young, Elizabeth W. 2011, 'I am the face of success': peer mentors in child welfare, *Child & Family Social Work*, vol. 16, nr. 2. Tillgänglig: Academic Search Elite (EBSCO), Hämtad 26.10.2016

Askheim, Ole Petter & Starrin Bengt(red.). 2007, *Empowerment i teori och praktik*, Malmö: Gleerups, 1uppl., s. 234

Barnskyddslog 13.5.2007/417, Finlands författningssamling. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2007/20070417> Hämtad 4.10.2017

Berglund, Stig-Arne & Cederlund, Christer. 2014, *Socialpedagogik- pedagogiskt socialt arbete*, Stockholm: Liber, 1uppl., s.183

Berrick, Jill Duerr, Frame, Laura & Wright, Amy Conley. 2006, "The real work is what they do together ": Peer support and birth parent change, *Families in Society: the journal of contemporary social services*, Vol. 87, Tillgänglig: Google Scholar, Hämtad 20.1.2017

Brinkman, Svend & Kvale, Steinar. *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur, 3uppl., s. 412

Borgå stad. 2017, tillgänglig: <https://www.borga.fi/framsidan>, hämtad 12.9.2017

Day, Crispin, Michelson, Daniel & Thomson, Stacey. 2014, From parent to "peer facilitator": a qualitative study of peer-led parenting programme, *Child: care, health and development*, Vol. 41, nr. 1. Tillgänglig: Academic Search Elite (EBSCO), Hämtad: 26.10.2016

Duong, Thuan M., Furrer, Carrie J. & Rockhill, Anna. 2015, Peer Mentoring in Child Welfare: A Motivational Framework, *Child welfare*, Vol. 94, nr. 5. Tillgänglig: Academic Search Elite (EBSCO), Hämtad: 26.10.2016

Etiska principer, Forskningsetiska Delegationen. Tillgänglig <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/etiskapriciper.pdf> Hämtad 4.10.2017

Falk, Hanna, Kankaanpää, Sini, Kurki, Marjo, Rissanen, Päivi & Sinkkonen, Niina. 2013, *Kuntoutujasta toimijaksi – kokemus asiantunijuudeksi*, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. s. 43 Tillgänglig: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110670/URN_ISBN_978-952-302-028-3.pdf?sequence=1 hämtad 12.10.2017

Gissler, Mika. 2016, *Lasten suojele- mitä tilastot kertovat ja mitä ne eivät kerro*, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tillgänglig: <http://etene.fi/documents/1429646/1570640/Mika+Gissler+ETENE+16.8.2016.pdf/b08f0e82-af8e-4cc8-8170-527c633a7690> hämtad 12.10.2017

God vetenskaplig praxis under studier i Arcada, Arcada, 2012. Tillgänglig: https://files.itslearning.com/File/Download/GetFile.aspx?FileName=god_vetenskaplig_praxis_i_studier_vid_arcada_2014.pdf Hämtad 3.2.2017

Hiltunen, Tarja. 2005, *Äitien voimaantumisen lasten huostaanoton jälkeen*, Pro gradu-avhandling, Jyväskylän yliopisto: kasvatustieteiden laitos.

Heino, Tarja, Hyry, Sylvia, Ikäheimo, Salla, Kuronen, Mikko, Rajala, Rika. 2016, *Lasten kodin ulkopuolelle sijoittamisen syyt, taustat, palvelut ja kustannukset- HuosTahankkeen (2014-2015) päätulokset*, Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Tillgänglig: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130536/URN_ISBN_978-952-302-644-5.pdf hämtad 12.10.2017

Hällgren Grangeim, Ulla & Lundman, Berit. 2012, Kvalitativ innehållsanalys. I: Granskär, Monica & Höglund-Nielsen, Birgitta, red. *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvården*, Lund: Studentlitteratur, s.159-172

Hämäläinen, Juha. 2012, Social Pedagogical Eyes in the Midst of Diverse Understandings, Conceptualisations and Activities , *International Journal of Social Pedagogy*, Vol. 1, nr. 1. Tillgänglig: <http://www.internationaljournalofsocialpedagogy.com>, hämtad 4.4.2017

Immonen, Annika. 2017, *Information om Voimapiiri* [muntl.]. E-post. 13.2.2017.

Karlsson, Magnus. 2006, *Självhjälpsgrupper – teori och praktik*, Lund: Studentlitteratur, s. 210

KoKoA. 2017, *Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry*, Tillgänglig: <http://www.kokemusasiantuntijat.fi/> Hämtad: 27.8.2017

Kuoppala, Tuula, Säkkinen, Salla. 2016, *Barnskydd 2015*, THL, Tillgänglig: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131625/Tr20_16.pdf?sequence=4 Hämtad 27.4.2017

Kuosmanen, Voitto. 2015, *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja Vuosikirja 2015*, Suomen sosiaalipedagoginen seura ry., 1 uppl., s.263

- Lehtinen, Ilona. 2010, VERTAISEN TYÖ- vuorovaikutuksellista voimaantumista, i: Asumispalvelusäätiö ASPA, *Vertaistoiminta KANNATTAA*, SOLVER palvelut Oy, s. 104, tillgänglig: http://www.kansalaisareena.fi/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf Hämtad 7.9.2017
- Madsen, Bent. 2006, *Socialpedagogik Integration och inklusion i det moderna samhället*, Lund: Studentlitteratur, s. 301
- Mynttinen, Mari. 2013, *Vertaistuen merkitys terveyden edistämässä pienten lasten äitien kuvaamana*, Pro gradu-avhandling, Itä- Suomen yliopisto: Hoitotieteiden laitos
- Niskala, Asta, Savilahti, Terhi. 2014, *Kokemusasiantuntijuus kehittäjäasiakas-, kokeuskouluttaja- ja vertaistukitoiminnassa*, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Tillgänglig: <https://www.innokyla.fi/documents/422402/b0428880-c07c-457f-81cd-4b3f22801511> Hämtad: 27.1.2017
- Ovrelid, Bjarne. 2007, Empowerment är svaret, men vad var frågan? i empowermentarbete, I: Askheim, Ole Petter & Starrin Bengt(red.), *Empowerment i teori och praktik*, Malmö: Gleerups, 1uppl., s. 234
- Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni. 2009, *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Helsingfors: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 5 uppl., s. 175
- Siitonen, Juha. 1999, *Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua*, Oulun opettajakoulutuslaitos, 1uppl., s.206
- Tengqvist, Anna. 2007, Att begränsa eller skapa möjligheter- om centrala förhållningsätt i empowermentarbete, I: Askheim, Ole Petter & Starrin Bengt(red.), *Empowerment i teori och praktik*, Malmö: Gleerups, 1uppl., s. 234
- Vahtivaara, Julia-Maarie. 2010, KOKEMUSTIETO- vertaistuesta vaikuttamiseen, i: Asumispalvelusäätiö ASPA, *Vertaistoiminta KANNATTAA*, SOLVER palvelut Oy, s. 104, tillgänglig: http://www.kansalaisareena.fi/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf Hämtad 7.9.2017
- Vertaistuki*, THL, 2015. Tillgänglig: <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/vertaistuki> Hämtad 27.1.2017
- Voikukkia, *esite ammattilaisille*. Tillgänglig: http://www.voikukkia.fi/images/kuva-pankki/ladattava/VOIKUKKIA_Ryhmaesite_ammattilaisille_2016.pdf hämtad 12.10.2017
- Wibeck, Victoria. 2000, *Fokusgrupper- Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*, Lund: Studenlitteratur, 1 uppl., s. 14

BILAGOR

BILAGA 1

INTERVJUQUIDE

1. Om gruppen/ Yleisesti ryhmästä

Hur har Voimapiiri verksamheten kommit till Borgå? / Miten Voimapiiri on tullut Porvooseen?

När har verksamheten börjat? / koska toiminta on alkanut?

Hur många gruppdeltagare har ni? / kuinka monta osallistujaa ryhmässä on?

Hur ofta träffas gruppen? / Kuinka usein ryhmä kokoontuu?

- Hurdan är gruppdynamiken? / Millainen on ryhmän ilmapiiri?

- Vilka teman behandlar ni i gruppen? / Mitä aiheita käsittelette ryhmässä?

- Hur ser en träff ut konkret? Kommer ni fram med diskussionsfrågor eller gruppdeltagarna? / Minkälaisia ryhmätapaamiset ovat? Tulevatko keskusteluaiheet teiltä vai vanhemmilta?

2. Erfarenhetsexperternas erfarenheter – vad ger gruppen dem? / Kokemusasiantuntijoiden kokemukset – mitä ryhmä on heille antanut?

- Hur känns det att handleda gruppen som erfarenhetsexpert? vad har varit givande? / Miltä ryhmän ohjaaminen kokemusasiantuntijana tuntuu? Mikä on ollut erityisen antoisaa?

Vilka är fördelarna att fungera som erfarenhetsexpert i gruppen? / Mitkä ovat kokemusasiantuntijana ryhmässä toimimisen hyvät puolet?

Vilka utmaningar har ni stött på i rollen som erfarenhetsexpert? / Minkälaisiin haasteisiin olette kokemusasiantuntijaroolissanne törmänneet?

Hur har det fungerat att handleda gruppen? Är det någonting ni skulle nu göra på ett annat sätt? / Miten ryhmän ohjaaminen on toiminut? Onko jotain mitä muuttaisitte?

BILAGA 2

Informationsbrev

Bästa deltagare,

Vi heter Mikaela Andersson och Wilma Eskola och är tredje årets socionom studerande vid Yrkeshögskolan Arcada. Vi skriver vårt examensarbete om Voimapiiri-gruppen och arbetet är beställt av Borgå stad. Syftet med vårt arbete är att belysa fördelar samt utmaningar med att fungera som erfarenhetsexpert i Voimapiiri.

Vi hoppas att ni är villiga att delta i en gruppintervju som tar högst 1,5 timme. Intervjun ordnas i X och kommer att bandas in, om ni ger tillåtelse till detta. Deltagarna förblir anonyma. Materialet används enbart för detta examensarbete och förstörs efter att arbetet slutförts. Vi har också tystnadsplikt. Deltagandet är såklart frivilligt och får avbrytas när som helst.

Tack på förhand,

Med vänlig hälsning,

Mikaela Andersson

e-post mikaela.andersson@arcada.fi

Wilma Eskola

e-post wilma.eskola@arcada.fi

Handledare:

Arla Cederberg

epost arla.cederberg@arcada.fi

BILAGA 3

Blankett för samtycke av deltagande i intervjun

Härmed ger jag mitt samtycke till att delta i Mikaela Anderssons och Wilma Eskolas gruppintervju om Voimapiiri-gruppen.

Jag är medveten om att intervjun bandas in och materialet förstörs efter att arbetet är slutfört och ger mitt samtycke till detta. Arbetet genomförs på ett sådant sätt att jag inte kan identifieras och jag kan avbryta intervjun när som helst. Jag är medveten om att deltagandet är frivilligt.

Jag ställer upp i gruppintervjun och ger mitt samtycke till undersökningen_____

Jag ställer inte upp i intervjun_____

Ort och datum_____

Namn_____

BILAGA 4

Suostumus osallistumisesta haastatteluun

Annan suostumukseni osallistumisesta Mikaela Anderssonin ja Wilma Eskolan haastatteluun koskien Voimapiiriryhmää.

Olen tietoinen, että haastattelu nauhoiteitaan ja materiaali hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua ja annan hyväksyntäni tähän. Työ toteutetaan niin, että minua ei voida siitä tunnistaa ja voin keskeyttää haastattelun milloin tahansa. Olen myös tietoinen, että osallistuminen on vapaaehtoista.

Osallistun ja annan suostumukseni haastatteluun _____

En osallistu haastatteluun _____

Paikka ja aika _____

Nimi _____

BILAGA 5

Hyvät kokemusasiantuntijat,

Nimemme ovat Mikaela Andersson ja Wilma Eskola ja olemme kolmannen vuoden sosionomi opiskelijoita ammattikorkeakoulu Arcadasta. Kirjoitamme opinnäytetyömme Voimapiiri ryhmästä ja työmme on tilaustyö Porvoon kaupungilta. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Voimapiirissä kokemusasiantuntijana toimimisen hyvät puolet sekä haasteet.

Toivomme että olette halukkaita osallistumaan ryhmähaastatteluun, jonka arvioimme kestävän noin tunnin (1h). Haastattelu järjestetään sovituspaikassa X ja tullaan nauhoittamaan teidän luvallanne. Haastatteluun osallistuvat pysyvät anonyymeina. Haastattelun materiaali käytetään ainoastaan tähän opinnäytetyöhön ja materiaali tuhoetaan opinnäytetyön valmistuttua. Meillä on myös vaitiolovelvollisuus. Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja sen voi keskeyttää koska tahansa.

Kiitos etukäteen,

Ystävällisin terveisin,

Mikaela Andersson

s-posti mikaela.andersson@arcada.fi

Wilma Eskola

s-posti wilma.eskola@arcada.fi

Ohjaaja:

Arla Cederberg

epost arla.cederberg@arcada.fi